

ע"פ 8507/18 - פלוני נגד מדינת ישראל, פלונית

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורם פליליים

ע"פ 8507/18

לפני:
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט י' אלרון

פלוני המערער:

נ ג ד

המשיבות:
1. מדינת ישראל
2. פלונית

ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי באර
שבע-תפ"ח 23362-03-13 מיום 1.11.2018 שניתן
על ידי כב' הנשיא ר' יפה-כ"ץ, סגן הנשיא י'
צלקובסקי והשופט א' אגנו

תאריך הישיבה: ב' באב התש"ף (23.07.2020)

בשם המערער:

עו"ד אריאל עטר

בשם המשיבות:

עו"ד עדי שגב

מתורגמן:

גב' מיכל פלקס

עמוד 1

השופט י' אלון:

1. הערעור שלפנינו מגולל מסכת ארוכה וקשה של התעללות מינית של אב בבתו הקטינה, שנמשכה על פני שmono שנים. בהגעה לגיל 16, עם החמרת אופי המעשים ותדיורם, אזרה הנערה אומץ וסיפרה על הדבר למורותיה. זמן קצר לאחר מכן הורע מצבה הנפשי, והוא אשפה במהלך החקירה פסיכיאטרית.

טענת ההגנה העיקרית של האב הייתה ועודנה כי בתו בדתה את הדברים מלבה, בשל מחלת האפילפסיה, בה לטענתו חלה הבהת עוד משחר ילדותה, והוא אשר גרמה לה הזיות ודמיונות שווים.

2. בית המשפט המחויז בבאר שבע (הנשיאה ר' יפה-כץ, סגן נשיאה י' צלקובניק והשופט א' אגנו) דחה טענה זו, הרשע את המערער בביצוע שורה של עבירות חמורות וUBEIROT ALIMOT בבתו הקטינה, והשית עליו עונש מאסר בפועל לתקופה של 24 שנים, עונש מאסר על תנאי ותשלום פיצוי לבתו בסך 100,000 ש"ח.

3. בערעור שלפנינו שב המערער על טענתו האמורה, והוסיף וטען כי יש לבטל את הכרעת הדיון בשל כשל חרום ביצוגו בערקהה קמא אשר גרם לפגיעה בזכותו למשפט הוגן, הכל כפי שיתואר להלן.

כתב האישום

4. על פי המתואר בחלק הכללי של כתב האישום, קודם לשנת 2009 התגורר המערער עם אשתו, בתו ילידת 1996 (להלן: המתלוונת) ובנו יליד 2003 באוקראינה. עוד בעת מגוריהם בנכרכ החל המערער לבצע במתלוונת מעשי סדום בהיבוא. בהיותה של המתלוונת כבת שmono שנים, בשעת לילה, נכנס המערער לחדרה, הוריד את תחתוניו, העירה משנתה וביקש מממנה "למצוץ" את איבר מינו. המתלוונת ביקשה לזעוק אך המערער השתקה והחדיר את איבר מינו לפיה בנגדו לרצונה. כספים לבצע בה את זמנו, עלה המערער על יצועו.

5. המערער הוסיף לבצע מעשי סדום במתלוונת במהלך ארבע השנים שבאו לאחר מכן.

6. עוד מתואר בחלק זה של כתב האישום, כי במועדים שונים צפה המערער יחד עם המתלוונת בסרטים פורנוגרפיים, תוך שאמר לה "תלמידי למצוץ" ואמירות נוספות מסוג זה.

7. בשנת 2009, בהיותה של המתלוונת בת 12 שנים, עלהה המשפחה לישראל. בחמש השנים הבאות התגוררה המשפחה באربع דירות בשתי ערים שונות. במהלך השנים הללו, על פי הנטען בכתב האישום, ביצע המערער מעשי סדום ומעשי אינוס אכזריים במתלוונת, אשר חומרתם הלכה וגבלה עם השנים.

8. על פי המתואר באישום הראשון, בחודש אוגוסט של שנת 2009, בשעת צהרים, שילח המערער את בנו לשחק מחוץ לדירה בה התגוררה המשפחה אותה עת, וכאשר נותרו הוא והמתלוונת לבדם בדירה, נכנס לחדרה של המתלוונת וביקש מממנה "למצוץ" את איבר מינו. לבקשת המערער פשוטה המתלוונת את בגדייה, והוא נגע לה בחזה, ולאחר מכן התפשט אף הוא מבגדיו והחדיר את איבר מינו לפיה למשך מספר דקות. לאחר מכן הורה למתלוונת לעמוד כשפניה אל

הקייר, והחדר את איבר מינו לפि הטענתה שלא, עד שהגיע לספק מינו, והוא דיממה כתוצאה מעשיין.

המעערר שב על מעשים אלו כמעט מדי יום ביום בשובה של המתלוונת מלימודיה בבית הספר, הן בדירה הראשונה הן בדירה השנייה אשר בהן התגוררה המשפחה באותה עיר.

9. בשנת 2010 עברה המשפחה לעיר אחרת, והתגוררה בדירה שלישיית. גם בשלב זה הוסיף המעערר לבצע במתלוונת מעשי סדום דומים במהותם, בעת שנותרו לבדם בדירה.

במועד שאין ידוע, בזמן מגורייה של המשפחה בדירה השלישייה, בעת שהמעערר והמתלוונת ישבו יחד בסלון הדירה וצפו בטלוויזיה, נגע המעערר בשדייה של המתלוונת.

בחודש נובמבר של שנת 2012, אמר המעערר למתלוונת שברצונו להחדיר את איבר מינו לאיבר מינה. המתלוונת התנגדה, ואמרה לו שאם יעשה כן היא תעזוב את הבית ולא תשוב. בתגובה אמר המעערר למתלוונת שלא התקoon לדבריו ברצינות.

10. בשלביו של שנת 2012, בעת שהמתלוונת הייתה בת 14 שנים, עברה המשפחה להתגורר בדירה רביעית במספר. בסמוך למועד זה, בעת שנותרו לבדם בדירה, קרא המעערר למתלוונת לחדרו, הורה לה לפשט את בגדייה, ופשט אף הוא את בגדיו. לאחר מכן נישק את המתלוונת בפיה, באיבר מינה ובכל גופה, ונגע בשדייה. בהמשך הורה המעערר למתלוונת "למצוץ" את איבר מינו ביושבה על ברכיו, והחדיר את אצבעותיו לאיבר מינה.

מיד לאחר מכן ביקש המעערר להחדיר את איבר מינו לאיבר מינה. המתלוונת ביקשה ממנו שלא לעשות כן, וה策עה לו תחת זאת להחדיר את איבר מינו לפি הטענתה שלא. לשם דבריה זעם המעערר, ובלית ברירה נשכבה המתלוונת על המיטה והמעערר בעל אותה מלהפנים עד שהגיע לספק מינו.

לאחר מעשה, התלבשה המתלוונת, הלכה לחדרה ובכחה. המעערר נכנס לחדרה ואמר לה כך: "זה טוב שאנו חווים את זה, וזה לא יהיה כאב בפעם שנייה ושלישית, את תתרגלי לזה". המעערר הוסיף ואמר למתלוונת שהיא "הרוכש שלו" ו"כלבה שלו", ו"זה טוב שהוא Zion יותר מ吉利'ו", כי מישחו אחר היה עושה את זה, וזה טוב שאינו אבא עשית את זה", קלשון כתוב האישום.

לאחר האירוע המתוואר, במספר רב של מועדים, בעל המעערר את המתלוונת בכך שהחדיר את איבר מינו לאיבר מינה.

11. ביום 24.2.2013, בשעות הערב, קרא המעערר למתלוונת לחדרו, ביקש منها "למצוץ" את איבר מינו. והוא לה לפשט את בגדייה. לאחר מכן פשט אף הוא את בגדיו, נשכבה על מיטתו, והחדיר את איבר מינו לפיה. המתלוונת נשכבה על צידה, והמעערר החדר את איבר מינו לאיבר מינה.

12. שלושה ימים לאחר מכן, ביום 27.2.2013, בסמוך לשעה 21:20 בלילה, קרא המעערר למתלוונת לחדר, והוא לה "למצוץ" את איבר מינו. בעקבות דרישתו, פשטה המתלוונת את בגדייה, והמעערר לחץ בחזקה על שדייה והותיר בהם סימנים. לאחר מכן פשט את בגדיו, ביקש מהמתלוונת "למצוץ" את איבר מינו, והחדיר את איבר מינו לפיה בעודה ישבת על ברכיו. אחר זאת, הוא הורה לה להסתובב, ובוואת שוכבת על צידה, החדר את איבר מינו לפि הטענתה.

שליה עד שהגיעו לסתוק מינוי.

13. במועדים שונים לאורך השנים בהן ביצע המערער את המעשים, הוא ניסה להניא אותה מלהתלוונן על כר, תוך שאמר לה "שאם תಲך למשטרה אף אחד לא יאמין לך, אף אחד לא יתן לך אוכל ובגדים והוא תישאר במשפחה שwonataotha". המערער הוסיף כי המעשים צריכים "להישאר ביניהם", ו"שהזה תהיה בשזה" אם תספר על כר לאחרים.

14. בגין המעשים המתוארים הואשם המערער בביצוע עבירות בגין המשפחה ובידי אחראי על חסר ישע, וכן בעבירה של הדחה בחקירה.

15. על פי המתואר באישום השני, החל ממועד עליית המשפחה ארצה, תקף המערער את המתלוונת בכר שבעט בה, יrek עליה וחנק אותה עד כדי שנתרו סימני לפיטה על גרונה. המערער נהג לדרש מהמתלוונת לנ��ות את הבית, וכאשר לא היה שבע רצון מעבודתה, הרחיקה מביתה למשך מספר שעות. במועד כלשהו בחודש אוקטובר של שנת 2012, כאשר הבחן שנותרה כוס מלוכלת בכירור, צעק המערער על המתלוונת, נטל סכין מטבח, הניחה על גרונה ואימם עליה באומרו "אם פעם הבאה אני אראה את הкус במקומ זהה אני יירוג אותך ואף אחד לא ידע".

כמו כן, על פי הנטען באישום זה תקף המערער גם את בנו הקטן בכר שבעט בו והכה אותו בחגורת מכנסיו.

בigen מעשים אלו הואשם המערער בעבירות של תקיפה בנסיבות חמימות, תקיפת קטין או חסר ישע ואיומים.

16. להשלמת התמונה העובדתית יצוין כבר עתה, כי בהתאם לראיות שנשמרו בבית המשפט המחויזי, يوم לאחר אירוע האונס האחרון המתואר בכתב האישום, קרי ביום 28.2.2013, פנתה המתלוונת hon ליעצת בית הספר בו למדה להורותה לחינוך גופני והן למנקה בבית הספר, עמה הייתה מיודעת, ושיתפה אותן במעשי המערער. עוד באותו היום הוגשה תלונה במשטרת נגד המערער, ומיד לאחר מכן הורתה המשטרה הועברה המתלוונת למקלט לנערות.

מספר ימים לאחר מכן, ביום 3.3.2013, נערכו עימות בין המתלוונת להוריה בתחנת המשטרה, שלאחריו שבה המתלוונת למקלט. מכאן ואילך חלה הרעה במצבה הנפשי של המתלוונת.

יום לאחר מכן הייתה המתלוונת מעורבת באירוע אלים במקלט, במהלךו דלקה אחר נערה אחרת ובידה סכין. המתלוונת נלקחה מהמקום, אך המשיכה לצרוכו ולקלט, ולאחר מכן נפלה אריצה, התגלגלה והחלה למרות את שערות ראשיה, תוך שהיא ומבקשת את הסכין כדי שתוכל להמית עצמה. למקום הוזמנה נידת משטרת, והמתלוונת נלקחה לבדיקה פסיכיאטרית בבית החולים, שלאחריה שוחררה חוזרת למקלט לנערות במצוקה עם המלצה רופא פסיכיאטר לטיפול בתרופות مضיגות חרדה. יומיים לאחר מכן, ביום 6.3.2013, אושפזה המתלוונת במרכז לבリアות הנפש בעיר מגoria בעקבות הרעה במצבה הנפשי.

מאז ועד היום, במשך שבע שנים, נודדת המתלוונת בין מוסדות חוץ-ביתיים, מקלט חירום, מעון נעל לנערות, ומחילות אשפוז פסיכיאטרי.

17. עוד יצוין כי בשנת 2016 הוגש כתב אישום נגד אמה של המתלוונת. כעולה מכתב אישום זה (אשר הוגש לבית המשפט המחויזי וסומן ת/16), בשתי הזדמנויות שונות סייפה המתלוונת לאמה על מעשי של המערער, בפעם הראשונה, בעקבות אוקראינה, בעודה בת 8, ובפעם השנייה ביום 20.6.2012. על פי הנטען בכתב האישום נגד האם, אמרה האם

لمתלוננת "תעדיי אותו בשקט" ולא עשתה דבר כדי למנוע את הישנות המעשימים.

כמו כן, במועד שאינו ידוע במדויק, בעת שבוי המשפחה התגוררו בדירה השלישית, התעוררה האם משןתה וראתה את המערער נוגע בשדייה של המתלוננת. בתגובה לכך, קיללה האם את המתלוננת וכינה אותה "שרМОטה".

בשל התנהגותה זו הואשמה האם, בין היתר, בעבירה של הפרת חובת דיווח.

עוד הואשמה האם בעבירות של הדחה בחקירה והטרדת עד, בשל כך שלאחר הגשת כתב האישום נגד המערער, התקשרה אל המתלוננת, בעת שזו הייתה מאושפזת בבית חולים פסיכיאטרי, בכתה ואמרה לה "תגידי ששיתרת", וכן "לא מגיע לאבא לשבת בכלא 15 שנה".

בשלבי שנת 2018 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על עיקוב הליכים במשפטה של האם, לנוכח מצבה הנפשי של המתלוננת, שהיא עדת התביעה העיקרית באותו הילך.

18. בעקבות מעצרה של האם, לאחר הגשת כתב האישום נגדה, הועבר גם אחיה- המתלוננת הקטן למסגרת חוץ-ביתית.

ההילך בבית המשפט המחויז וחווות הדעת של המומחים הרפואיים

19. בלבד מהמתלוננת, העידו בבית המשפט המחויז במסגרת פרשת התביעה גם אנשי צוות מבית ספרה של המתלוננת, וכן חברותה לספסל הלימודים, להם סיפרה על מעשי המערער; ואילו מטעם ההגנה העידו המערער ואם המתלוננת, אשר הצביעו נמרצות את המעשים המתוארים; סבתה של המתלוננת ומורי המשפחה, שהעידו על אופיו ההגון של המערער ועל תפוקודו הנורומטי, לכארה, של התא המשפחתי; ועודים נוספים, מורי המשפחה ובועליו תפקדים במערכת החינוך והרווחה, שעדותם הובאה לצורך הצגת אופייה ותפקודה של המתלוננת באור שלילי.

ואולם, עדותם של מומחים רפואיים מתחום הפסיכיאטריה והנוירולוגיה שמסרו את חוות דעתם על מצבה הפיזי והנפשי של המתלוננת עברו לאיורים המתוארים הייתה בموقع ההליך בבית המשפט המחויז.

مفאת חשיבותם של הדברים לצורך ההכרעה בסוגיות העומדות בלבית הערעור, אפרט כבר כתע את מציאותן של אותן חוות דעת - מטעם התביעה מזה ומטעם ההגנה מזה, על פי הסדר בו הוגשו לבית המשפט המחויז.

20. במסגרת חקירתה הנגדית של המתלוננת בבית המשפט העלתה לראשונה באת-כוח המערער טענות לגבי מצבה הנפשי של המתלוננת (ראו עמ' 145 לפרקtocול הדין בבית המשפט המחויז מיום 10.7.2013). בעקבות זאת הגישה באת-כוח המשيبة בקשה לתקן כתב האישום על ידי הוספה עד - ד"ר איתיה בר, הפסיכיאטר שבדק את המתלוננת לראשונה במיין הפסיכיאטרי, וכן ביקשה מבית המשפט למנוט פסיכיאטר מומחה שיבדק את המתלוננת. בית המשפט קיבל את הבקשה, וב恰恰תו מיום 11.7.2013 הורה לפסיכיאטר המחויז למנוט מומחה מטעם בית המשפט אשר ימסור חוות דעת על מצבה הנפשי של המתלוננת.

21. הפסיכיאטר המחויז מינה לתקיעת ד"ר מיכה רגולסקי, מנהל יחידת נוער במרכז לבリアות הנפש בו אושפזה המתלוננת, והלה הגיע לבית המשפט, ביום 31.10.2013, חוות דעת אשר התבבסה על בדיקות שערך למתלוננת במהלך אשפוזה, על מסמכים רפואיים בעניינה, וכן על מסמכים מהקירות המשטרה ומתיק בית המשפט. כלל המסמכים שעמדו נגד עיניו בעת ערכית חוות הדעת קובצו בקלסר אחד והוגשו בהסכם (ת/8).

בחוות הדעת תואר כי המתלוננת דווחה על כך שהיא שומעת את קולו של אביה הקורא לה למות וכן את קולו של אלוהים הקורא לה להתאבד, וכי בשעות הערב היא חווה הזיות, ובין היתר רואה דמות אפלת ומאיימת. כמו כן תוארו תנודות קיצוניות במצב רוחה, התקפים של כאס ואלימות כלפי מטופלים ואנשי צוות, והתנהגות כפנית של "ר恵חצה יתרה מסיבית של הידיים ושל הגוף". עוד תוארה התנהגות מנתת חריגה, הכוללת קיום יחס מיין עם נער הלוקה במהלך הסכיזופרניה וניסיון של המתלוננת לכפות עצמה על מטופל לאחר שנכנסה לשירותי הבנים. צוין, כי במהלך הטיפול הפסיכיאטרי דווחה המתלוננת "על עיסוק מתמיד בחוות האונס שעברה על ידי אביה", הרבתה לספר על המעשים, הביעה רגשות של אהבה ושנאה כלפי וזרה על " הצורך הפיזי ביחס מיין".

לפי האבחנה המבדלת בחוות הדעת, לוקה המתלוננת בהפרעות הבאות: הפרעה בתר-חבלתית (על פי הקритריונים של חשיפה לאלימות מינית, "היזכרויות חזירות" בטרומה, מצוקה קשה וניסיון להימנע "מזכירים חיצוניים" לאירוע העבר); הפרעת אישיות (שתסמניה אצל המתלוננת ניכרים בקשישים חברתיים, פגעה בשיפוט חברתי וחשיבה חרדנית); הפרעת דיכאון עם מרכיב דז-קוטבי, קרוב לוודאי עם רקע ארגני (שביטותיה אצל המתלוננת הם מצב רוח ירוד או רגאני, מחשבות אודיות המות, תחשות "אוש ורגשות אשם"; הפרעה כפניתית (שבאה לידי ביטוי בנקיון אובייסיבי של גופה); הפרעת התקפלות (צוין כי "קיומה של הפרעה זו יכול להסביר את בעיות האמינות והפעורים השונים בסיפורה"); והפרעת התחזות (אבחנה זו סבירה פחות בהשוואה להפרעות האחרות, כך נכתב).

עוד צוין, בתבוסס על מסמכים רפואיים שתורגמו מרוסית, כי המתלוננת סובלת גם מ"פגעה ארגנטית מוחית". על פי אותו תיעוד רפואי, המתלוננת חוותה בגל צער מאוד מספר התקפי כפין (אפילפסיה) ואף קיבל טיפול נגד כפין במשך תקופה מסוימת. היא עברה מספר אבחונים נירולוגיים אך תוצאותם אינה ברורה. כן צוין כי תשעה ימים לאחר קבלתה לאשפוז, איבדה המתלוננת את הכרתנה, נפלה ופרקתה במשך למשך ארבע דקות. בבדיקה שנערכו לה לאחר מכן לא נמצאו סימנים נירולוגיים, אך החול בטיפול בנוגדי כפין ובהמשך בטיפול אנט-פסיכוטי. לשיטת ד"ר רגולסקי, "המחלקה הארגנטית" של המתלוננת השפיעה על התנהגותה ועל בוחן המציאותות שלה. בלשון חוות הדעת:

"על פי כל העדויות אכן הייתה הילדה חוליה במחלה שכזאת מגיל צעיר, ומחלתה זו קשורה לאופן שבו פעולה. והמחלקה הזאת גם יכולה לגרום לעיווים בבדיקה למציאות, לפריצת גבולות, לעיוות בשיפוט ובתפישת המציאות. כל אלה על גם מדיווחי המורים בבית הספר, גם ממה שנצפה במחלקה, וגם מן המבחןים הפסיכודיאגנומטיים. מכאן שפגיעה ביכולת השליטה על הדחפים המינאים (כמו האגרסיביים), יכולה להיות פגועה גם כן".

בקשר זה הזכיר אירע שאירע כשהיתה המתלוננת בגיל 6 - במלחכו שפכה על אחיה התינוק מים רותחים, גרמה לו לכויות קשות ואף ניסתה למנוע ממנו טיפול רפואי (זאת על פי גרסת אם המתלוננת) - ונטען כי התנהגות המתלוננת נבעה מכך שהיא שמקורה בחולי שшибש את השיפוט שלה ואת יכולת השליטה בדחיפיה.

ביחס לאבחנה של הפרעה בתר-חבלתית, נדרש ד"ר רגולסקי לסוגית אמיןותה של המתלוננת, והתרשם כי "מתוך דבריה של הנערה עולה סטיריות רבות מאוד". בקשר זה צוין כי אמרה לפסיכיאת שאמה היא אם טובہ

ומגוננת ושהיא אוהבת אותה, בעוד שבחיקורתה במשפטה אמרה כי היא "לא אוהבת אותה בכלל" וכי לפעם אמה היתה מכח אותה; כי בעת העימות שנערך לה עם המערער הרובטה לחירץ ציינה כי עשה זאת ממש ש"יש לי בעיה בראש בגל אבא, הוא דפק לי את הראש בקיר כל הזמן. בגלל זה אני צוחקת לפעמים בלי סיבה", בעוד שבעודתה בבית המשפט ציינה כי היא מרבה לחירץ מtoo שמחתה על כך שאביה נמצא בכלא; כי בחיקורתה במשפטה מיום 3.3.2013 אמרה שלא קיימהיחס מיין עם גברים אחרים, בעוד שבעת אשפוזה דיווחה על מקרים כאלה.

עוד צוין בהקשר זה כי "במחלקה רבו מאוד הדיווחים על טענות קשות של [המתלוננת] כנגד ילדים ואנשי צוות, אשר התרבו מאוד לא מבוססות, לעיתים, ולעיתים כלל נכונות"; וכי ביחס לשני האירועים המופיעים בהם הייתה מעורבת בעת האשפוז מסרה המתלוננת גרסאות שהתבררו כשלקריות. לבסוף, צוין כי גם ביחס לתיאור מעשי המערער עלן בדבריה "סתירות רבות", שכן "פעם אחת היא סיפרה שקיימה עם האב יחס מיין אורהיים ואנאהיים, ולא יחס מיין וגינאהיים. בפעם אחרת היא דיווחה שבשנה האחרונות היו לה עם אביה יחס מיין מלאים (כלומר אונס) לפחות 50 פעמיים בשנה האחרונה".

לשיטת ד"ר רגולסקי, "הסיבות הסבירות ביוטר לחוסר אמינות זה, דהיינו לפערם ולסתירות שבדבריה ובהתנגדותה, הוא הפרעת האישיות הקשה, על רקע אורגאני, אשר הייתה מגיל צעיר גורם מרכז".

בשורה התchaptonה של חוות הדעת, נכתב כי:

"דומה, אם כן, שהשילוב של הפרעה נפשית על רקע אורגאני, הפרעת דיכאון עם מרכיב דו-קופטי, הפרעה כפייתית והפרעת התחלות הן הסבירות. אפשרית גם קיומה של הפרעה בתרא חבלתית לא טיפוסית כגורם מרכזי העומד בבסיס ההפרעות".

22. בחיקורתו הראשית בבית המשפט הבהיר ד"ר רגולסקי כי פרשנותו לאירוע בו שפכה המתלוננת מים רותחים על אחיה התינוק, מתבססת על הערכתו בדיעד בלבד (עמ' 170-171 לפרטוקול הדיון מיום 14.1.2014); וכי המתלוננת "הימה חוליה באיזה שהיא פגיעה ארגנית גם לפני הגיעו למחלקה" (שם, בעמ' 172). לצד זאת, הוא הסיף כי אין שולל הפרעה בתרא-חבלתית שנגרמה כתוצאה מפגיעה המערער במתלוננת. בהמשך הסביר, לשאלת בית המשפט, כי חלק מההתופעות שהזכיר בחוות הדעת יכולות לנבוע כתוצאה מפוסט טראומה בשל התעללות מינית, למשל התופעה של "אבדן בלמים מיניים" (שם, בעמ' 183).

23. הרופא הפסיכיאטר השני שזומן למסור עדות בעניין מצבה הנפשי של המתלוננת, היה ד"ר איתן בסר מהמחלקה ל민ון פסיכיאטרי, שבדק את המתלוננת ביום 4.3.2013, לאחר האירוע במקלט לנערות. במכتب סיכום הבדיקה (מכتب שחרור מאשפוז) תיאר ד"ר בסר כי המתלוננת שוחרה עמו בחופשיות, וכי היא-

"צוללה, עניינית, משתפת פעולה היטב ומתחמצאת בכל המישורים. הופעתה توأمת גילה. דברו ברור ויצירת קשר עין טוביה. האפקט לפרקים יולדותי ואני תואם, מופיעים חוקקים כאשר נוגעת בנושאים טעונים רגשית אך בהתחשב בסיטואציה ניכר כי עשוה זאת מזאת [צ"ל: מtoo - י' א'] הגנה על עצמה ונסיון לרציונלייזציה של הסיטואציה" (ת/7, עמ' 1).

עוד צוין במכتب זה כי "קיימת רציפות היסטורית כאשר שוטחת את הנרטיב של התקופה الأخيرة" וכי המתלוננת "טוונת שמייע להוריה לשפט [ב]כלא כל חייהם, כיצד אמה אפשרה לאביה לבצע דברים כאלה. מדי פעם

במהלך השיחה שואלת האם היא משוגעת. מайдך לא ראתה שום דרך לפטור או לשים סוף להתעללות" (שם, עמ' 1-2).

בפרק הסיכום נכתב כך:

"מאנמנזה קולטראלית ובדיקה עולה כי למורות המטען הרגשי הרוב המלווה את צעידתה קדימה בחשיפת המקרה, הנערה מבינה את המתרחש סביבה, יכולה להעניק יתרונות וחסרוןות למעשיה וمبرעה מוטיבציה לגבי העתיד. ללא כל תוכן פסיקוטי או דיסוציאציה בולטת. כן קיים isolation of affect כמנגנון הגנה אך מחוברת היבט לשיחה ולכוננות העזרה מצד גורמי החוק והגורמים המטפלים. ללא כוונה או תכנית אבדנית ולא מסוכנות לזוולה" (שם, עמ' 2).

24. בחקירה הנגדית בבית המשפט הבהיר ד"ר בסר כי בדיקתו הייתה ממוקדת ביחס לאירוע האלים שקדם להבאתה של המתלוננת למין הפסיכיאטרי, וכי מטרתה של ההערכתה הפסיכיאטרית במין אינה הסתכלות לשם מתן חוות דעת (עמ' 218-219, ו-241 לפרטוקול הדיון מיום 16.3.2014).

25. לאחר הגשת חוות דעתו של ד"ר רגולסקי, צינה באת-כח המשיבה כי היא שוקלת להזמין עד מומחה נוספת אשר ייעיד על מצבאה הנפשי של המתלוננת (ראוי החלטת בית המשפט המחויז מיום 22.2.2015; עמ' 489 לפרטוקול הדיון מאותו יום).

לאחר שהතיר לה בית המשפט לעשות כן, הגישה המשיבה, ביום 5.3.2015, חוות דעת פסיכיאטרית נוספת על מצבה הנפשי של המתלוננת, אשר נערכה על ידי ד"ר גILI אופיר, מומחית בתחום הטיפול בהפרעה בתר חבלית מורכבת בקרב נפגעי תקיפה מינית (ת/14). חוות דעת זו התבבסה על בדיקת המתלוננת במהלך שתי פגישות (מיום 10.12.2014 ומיום 26.1.2015), על מסמכים רפואיים מתיקת הרופאי של המתלוננת מישראל ומוקראינה ועל מסמכים מתיקת החקירה המשטרתית בפרשה ומתיק בית המשפט.

חוויות מكيفה זו דנה בפירוט ובבהירות רבה במאפייני אישיותה והתנהגותה של המתלוננת לאורך שנים נועוריה, כפי שבאו לידי ביטוי בתיווריה שלה, בתיאור מורייה ובתיואר מטפלה, והסבירה את כולם כמכלול שלם המתאים מאד למאפייניהם של ילדים החווים פגיעה מינית מתמשכת: נטיה לבידוד חברתי; ניסיון לעזקה, על ידי שיתוף האם במעשים, שיתוף פעולה עם עזרה מקצועית שהוצאה לה בבית הספר, ומצאת מפלט בקשר עם המנקה; ניתוק ודיסוציאציה, שבאו לידי ביטוי בנטויה לש��ע לתוך מצביו תודעה אחרים.

תואר כי חישפת המעשים היוויתה קו שבר בחיה של המתלוננת, שכן היא "ניפצת את המנגנון הדיסוציאטיבי שאפשר לה לשמר על רמת תפוקוד סבירה יחסית במצבות בלתי נתפסת של התעללות יומיומית.... מרגע שחשפה את פרשת הרתعلלות, עם שרשת האירועים שהתרחשה בעקבות החישפה, לא יכולת עוד כבעבר לש��ע בתדריות גבוהה לתוך הדחקה או ניתוק מנוחים. ההוויה הייתה בחוץ, לאור ים, והבלתי נסבלות שבידעה הבלתי מתאפשרת שאכן אלה היו פנוי הדברים, גבהתה מחיר נפשי כבד" (ת/14, עמ' 12). משנפרץ הסכר, הייתה המתלוננת "אחוזה עמוקה להקיא מתוכה את הזיכרונות הבלטי אפשריים ופרשא את סיפורה בדיורים כמו גם בהתנהגות מינית מוחצתת ובוטה" (שם).

ד"ר אופיר צינה, כי את הסteriorות הקיימות בתיווריה של המתלוננת, עליהם עמד ד"ר רגולסקי בחוויות דעתו, ניתן להסביר כתופעה של זיכרון פוסט טראומטי, המתאפיין בהיותו דיסוציאטיבי, קטוע ומפוצל, והוא עלול להיות בלתי נגיש,

או לחולופין להופיע ולהיעלם חליפות. בהקשר זה צוין כי המתלוננת "נתנה ביטוי לזכרוןותה מתחר מאבק פנימי רב עצמה ובאופן קטוע ווחמক מקmach מאחר שההיזכרות עוררה בה אימה וכן מאחר שכבר ידעה את טעם מחירה של ההיזכרות. הלא היא איבדה את ביתה ומשפחה, מתעללת כל שתהיה, עקב ההיזכרות" (שם, עמ' 13). עוד הערכה ד"ר אופיר כי "הסתירות הפנימיות שמתגלות מדי פעם בפרט זה או אחר של סיפורה, אין בהן כדי לשנות את הבסיס שאותו היא מציגה באופן עקבי ביותר: החל מגיל שמנוה חוויה התעללות מינית על ידי אביה. יתרה מזו, סתרות פנימיות הין אינגרנטיות לסיפורם הקטוע והרצוץ כמעט תמיד של נפגעי הטראומה המינית בילדים. סיפור שהוא בסיסו, ממש כמו מבנה אישיותם של הנפגעים, דיסוציאטיבי" (שם, עמ' 19).

על פי חוות הדעת, גם את התנהוגותה המינית הבוטה של המתלוננת במחילה יש להבין על רקע הפגיעה שעבירה, כהתנהוגות שמטרתה לשחרר את הטראומה שחוותה, ואשר מוכרת בספרות המקצועית כ"קרבנות מינית חוזרת". צוין, כי התנהוגות זו תואמת גם לדפוסים של הזדהות עם התקפן וניסיון להחיקות אותו באופן בלתי מודע. הוסבר, כי גם לאחר שההתקולות הופסקה, מתקשה המתלוננת לעקור מתוכה את ההצדקה למששי המערער, שהושראה בה עם השנים כמנגנון היישודותי, ולכן היא חשה בו זמני יותר על מעשיו ואשמה על כך שהשפעה עליהם. כך בפרט במקרים בהם חשיפת הפרשה על ידה הביאה לפירוק התא המשפחתי.

על פי האבחנה בחוות הדעת של ד"ר אופיר, המתלוננת סובלת מהפרעה בתר חבלנית מורכבת. הסימפטומים המתוארים בספרות המקצועית כמאפיינים הפרעה זו - ביןיהם חבלה עצמית, עצם מתרץ, מיניות כפיטית, אפיוזות דיסוציאטיביות, בשפה, אשמה, האשמה עצמית, הריגשת טומאה והכתמה, הכרת טוביה פרדוקסלית למתעלל, בידוד והסתగות - מתאימים להפליא למצבה הקליני של המתלוננת. בפרט צוין כי כתוצאה מחשיפת הפרשה, נצפו סימפטומים פסיכוטיים אצל המתלוננת, והתנהוגותה הפכה אימפלסיבית עם קשיי ויסות ניכרים. התנהוגות זו נגרמת בשל המאמץ הרב שימושה המשקיעה המתלוננת בניסיון להימנע מהזיכרון הקשים והמאיימים, אשר מותיר אותה חסרת כוחות ויסות והכליה אל מול גירויים חיצוניים. עוד צוין כי התופעות של תנודות קיזזניות במצב רוחה; ההפרעה האובייסטיבית קומפלסיבית של רחיצת הידיים ונקיון הגוף; הפרעות השינה והזיות הרارية והشمיעת עליה דיווחה למטפליה - מתאימות היטב להפרעה הבתר חבלנית ממנה היא סובלת. אף ההתקף האפיליפטי שחוויתה יכול להתישב עם הפרעה זו, שכן "תופעת האפילפסיה והאפילפסיה המדומה" בקרב נפגעי טראומה מתמשכת בילדים הינה מוכרת" (שם, עמ' 16).

בהקשר זה, נשללה אבחנותו של ד"ר רגולסקי שהתבססה על הנחה שהמתלוננת סובלת מאפילפסיה אשר הביאה לפגיעה בכושר השיפוט ובבוחן הממציאות שלה. הודגש, כי היה זה בלתי סביר "لتלוות את התמונה הקלינית المسؤولת של [המתלוננת], כולל הסימפטומים הדיסוציאטיביים, באבחנה שכלה מבוססת על אירוע חריג שלא חזר על עצמו, של פגעה באחיה בגיל ש'", וכי:

"השיעור המועלט בסופה של חוות הדעת על ידי ד"ר רגולסקי, שמא מדובר בהפרעת אישיות ארגנית אשר ספק קשרה בהתקף האפיליפטי שנצפה ושכbicoul יש ביכולתה להסביר את התמונה הקלינית כולה, נראית בעלת סבירות נמוכה נוכח העובדה שמדובר באבחנה נדירה יחסית ונוכחות התמונה הקלינית המוגנת כל כך שמאפיינת את [המתלוננת]. יתרה מזו, הנסיון לצמצם את התמונה הכללית להסביר מונוליטי בעל אופי ארגני דטרמיניסטי, מצטייר כבלתי סביר בكونטקט של נסיבותה של [המתלוננת]" (שם, עמ' 16).

לבסוף נטען, ביחס לחווות דעתו של ד"ר רגולסקי, כי זו מבקשת לשלב "בין ארבע או חמישה אבחנות שונות מאחר שאף אחת מהן יכולה לתת הסבר מקיים למופע הקליני העשיר והמגוון [המתלוננת] מציגה"; כי שלל

האבחנות הן מופיעין מוכר במקורה של נפגעי טראומה מינית ממושכת הסובלים מהפרעה בתר חבלתית מורכבת, ומחזק את ההערכה שכן מדובר בהפרעה זו; וכי "המשפט המסייע את חוות דעתו, כי אפשרי שמדובר בהפרעה בתר חבלתית" לא טיפוסית, והוא הוא המשפט החשוב ביותר בחוות הדעת והמסקנה הבלתי נמנעת מסיפורה הטראי של [המתלוננת]" (שם, בעמ' 17).

26. בחקירה הנגידית בבית המשפט, הבהיר ד"ר אופיר כי יש לה ניסיון רב בתחום הטיפול בנפגעים מינית, וכי "אני רأיתי מאות מטופלים, אני מצויה בחומר זהה ואני יודעת להבחן במקרים המאוד נדירים ... שנאים מודדים על פגיעה מינית בשעה שהוא לא היה" (עמ' 906 לפרטוקול הדיון מיום 10.5.2016). היא הדגישה עוד, כי המתלוננת חוזרת על סיפורה שוב ושוב באופן עקבי למדי, ועל פי מיטב נסויונה, הסיכוי שהוא הוא קלוש ביותר (שם, בעמ' 948). ד"ר אופיר הבהיר, כי היא "שוללת מכל וכל את האפשרות שאפשר להסביר את התנהלות ואת הסימפטומים של [המתלוננת] על רקע של פגיעה ארגנית" (שם, בעמ' 955).

27. מטעם המערער הוגשה ביום 3.12.2015 חוות דעת שערך פרופ' אנטולי קריינן (נ/14; ההתייחסות להלו) לחווות דעת זו תהא בהתאם לגרסתה הראשונה, שסומנה ת/15). פרופ' קריינן לא בדק את המתלוננת, אף הצהיר בפתח חוות דעתו כי בשל עובדה זו חוות דעתו היא מוגבלת ו"אינה מאפשרת להגיע לאבחנה סופית" (ת/15, בעמ' 3-2).

פרופ' קריינן סבר כי אבחנת ד"ר אופיר לפיה המתלוננת סובלת מהפרעה בתר-חבלתית מורכבת היא שגואה מיסודה, וחתך זאת, לשיטתו, "המצבור של התחלואה הנלווה אצל המתלוננת מתישבת [כך במקור] עם ליקויים מולדים אוורגניים ויתקן אף גנטיים" (שם, בעמ' 8). לטענותו, בדיקתה של ד"ר אופיר לוקה בחסר שכן היא לא עשתה שימוש בכל עזר הכרחיים ולא כללה "אבחנה מבטלת בין הפרעות דיסוציאטיביות לביטויים אפילפטיים של הפרעה ארגנית" (שם, בעמ' 23).

הוא הוסיף והצביע על ליקויים לשיטתו בחוות דעתה של ד"ר אופיר, ובهم כי התרשםותה "מאמיןות דבריה של [המתלוננת] ומעוצמת הסימפטומים שאوتם הציגה" מצביעה על "תופעה של מעורבות יתר" ועל "הזהות השכלתית" עם המתלוננת, וככזו היא השפיעה באופן שלילי על האבחן (שם, בעמ' 4); כי האבחן שערכה ד"ר אופיר למתלוננת עשוה "לא דיון באבחנה מבטלת במישור אטיאולוגי-סביבתי" (שם, בעמ' 5); וכי שלילת השפעתו של מקור ארגני למצוות הנפשי של המתלוננת העשוה לא עיוון בתוצאות הבדיקות הרפואיות מתיקה הרפואית של המתלוננת כמו גם מהטיפול התורופטי שקיבלה.

טען עוד, כי לא ניתן בחשבון גורמים סבבתיים נוספים להוות טריגר להידרדרות במצבה הנפשי של המתלוננת, כגון נסיבות הגירה של המשפחה או העבודה שהמתלוננת הייתה, על פי הנטען בחוות הדעת, "קרבן להתעללות מצד בני גילה". כמו כן טוען, כי לא ניתן בחשבון שאלת הרוח הראשוני והמשני שהיתה המתלוננת עשויה להפיק מהתנהגותה, המשליכה גם על סוגיות אמינותה, בפרט כאשר היא שטה בסיסד שבו ישנן נערות רבות נפגעות תקיפה מינית, ומילא "למד[ה] על מצבים ספציפיים במהלך אינטראקציה עם סובבים ויכול[ה] להשתמש במידע לצרכים עצמאיים" (שם, בעמ' 10).

ד"ר קריינן הוסיף, כי חוות הדעת של ד"ר אופיר לא התייחסה למרכיבים רלוונטיים באישיותה של המתלוננת ובפרט למנהיגה לשקר, להסתיר עובדות, לשנות גרסאות, "לשבור דיסטנס" עם הבודקים במקרים אחדים ולسرב להיבדק במקרים אחרים. לשיטתו, "כל התנהלותה של המתלוננת מתישבת [כך במקור] עם קווי אישיות אנטיסוציאליים, גבוליים ונרקיסיסטיים" (שם, בעמ' 12). עוד טוען, כי המתלוננת "חיפה תשומת לב" ו"נהגה להתלהם

מעמדה קורבנית"; כי תחושת האשמה שהביעה "תואמת תלונת שווה ולא תלונה אמתית"; כי הבעת רגשות של אהבה וגעגועים לumaruer מצידה "תואמים קשר בטוח ולא קשר פוגעני".

פרופ' קריינן הוסיף וטען כי חסר נסף בחוות דעתה של ד"ר אופיר הוא העובדה שלא בדקה גם את אביה ואמה של המתלוננת כדי "לקבל תמונה שלמה על הנפשות שפעלו בזירה" (שם, בעמ' 14).

28. בחקירתו הנגדית בבית המשפט, לשאלת באט כוח המשיבה, ציין פרופ' קריינן כי מוטב היה לצורך חוות דעתו שיבודק את המתלוננת, אך "נאמר לו שבית המשפט לא הסכים לדבר זהה" (עמ' 993 לפרטוקול הדיון מיום 7.7.2016). הוא הוסיף, כי לאחר שלא בדק את המתלוננת, כל אבחנותיו באשר לבעה ארגנטית או שקרנות פתולוגית או כלLKות אחרת הן בבחינת השערות, אשר "כל מונח חיב בבחינה פורנזית להפריך או לאש" (שם, בעמ' 1000-1001, וראו גם בעמ' 1047).

29. בחוות דעתה המשילמה של ד"ר אופיר (ת/14א) אשר התקיימה חוות דעתו של פרופ' קריינן, נכתב כי זו האחרונה יצאה "מתוך הנחה ראשונית לפיה אין להאמין למתלוננת, בעיקר, וזאת שרטוט דמותה של הנערה, לא קרבן אלא כתופפת, בעוד דמותו של התוקף הופכת להיות הקרבן" (ת/14א, עמ' 1), מבל' שפגש כלל את המתלוננת, וכאשר הטיפול בנפגעי תקיפה מינית אינו מצוי כלל בתחום מומחיותו.

לגוף העניין, נטען בחוות הדעת המשילמה, בין היתר, כי בפועל לא השיגה המתלוננת כל רוח ריאוני או משני מתלוננה, אלא היא הפך הוא הנכוון, כתוצאה ממנה היא איבדה את משפחתה ואת ביתה, ונכפה עליה אשפוז במחילה פסיכיאטרית; כי הטענה של היעדר התקיימות לשגורמים תרבותיים וסבירתיים גותרתה כ"טייעון סתום" שמשמעותו אינה ברורה; כי מושכלת יסוד היא שנפגעי תקיפה מינית מועדים להיות קרבנות להתקלות חברתיות; כי הפגיעה שחווותה המתלוננת החלה בגיל צעיר מאוד, כך שהיא מעולם לא חוותה עצמה ללא התעללות, התעמרות והשלות, וכן לא ניתן לנתק את חוותותיה מ"קוווי אישיותה"; כי לא ניתן כל קשר המוכר במחקר בין הפרעה ארגנטית לבין שקרים פתולוגיות או נתיחה לדמיין גלי עיריות; וכי פרופ' קריינן לא הסביר מהו אותו "מצבור של תחלואה נלוית" אצל המתלוננת וכייד הוא מתיישב דווקא עם "ליקויים ארגניים" ולא עם הפרעה בתר חבלתי. לבסוף ציין, כי גם אם המתלוננת סובלת מהפרעה ארגנטית, "בשום פנים ואופן היא לא יכולה להוות הסבר לתמונה הסימפטומטית המורכבת והעירה" (שם, בעמ' 7).

30. ביום 21.1.2016 המערער הגיע חוות דעת נוספת שנערכה על ידי ד"ר ילנה וייזוב, רופאה נירולוגית (נ/13). בפתח חוות דעתה הבירה ד"ר וייזוב כי היא לא הייתה מעורבת הטיפול במתלוננת וכי לא בדקה אותה או את בני משפחתה.

לאחר סקירה מפורטת של עברה הרפואית של המתלוננת, כעולה מתייעוד רפואי מאוקראינה ומישראל (אשר לא הוצג במלואו למשיבה, כאמור בפסקה 45 לפסק הדין), ובכלל זה התקיימות לבדיקות נירולוגיות שנערכו למתלוננת בעקבות ההתקף בזמן אשפוזה (אשר בטעוד חזותי שלו צפתה), הגיעה ד"ר וייזוב למסקנה כי המתלוננת סובלת מ"Epileptic Encephalopathy", קרי, אפילפסיה הקשורה לרגשות התפתחותיות חמורות, ככל הנראה על רקע תורשתית. מחלת זו, כך נטען, גרמה לה להפרעה נפשית שבטיבו בתחוםם שונים כולל התנהגות, תקשורת וקוגניציה, אף למצב נפשי של פסיכוזה. כמו כן, מחלת זו גרמה למתלוננת ל"אי-סדירות חשמלית במוח" (נ/13, בעמ' 37) ולפיכך הביאה אותה למכבים חוזרים בהם אינה שולטת בהתנהגותה, וכן לשינויים הכרתיים ותודעתיים שאינם בשליטתה (שם, בעמ' 36).

ד"ר וירזוב הסתיגה מהאבחנה הקלינית שהציגה ד"ר אופיר, תוך שציינה כי "על סמך נסויי המקצוע" אצין כי על אף הסיפור המצמר של גילוי עריות הנני שלולת השערה של אטיאולוגית ממוקור סטרוס-גני כczatz שמתוימרת לספרה הסבר כולל לכל מוצקומה של [המתלוננת], משומם שהינו עומד בסתרה עם הממצאים הקליניים וממצאים מעבדתיים" (עמ' 33). יחד עם זאת צוין, כי "אין אפשרות ליחס משמעות אטיאולוגית חולפית לסיפור שדוח על ידי [המתלוננת] כל עוד אמיןנותו אינה הוכרע [כך במקור] על ידי בית המשפט" (שם), וכי "הנני נמנעת מלהזען לעומק על אפשרות של מקור סטרוס-גני למצבה של [המתלוננת] זאת מפאת העדר הכשרה מתאימה" (שם, בעמ' 38).

31. בחקירה הנגידת בבית המשפט הבירה ד"ר וירזוב, כי מחלת האפילפסיה של המתלוננת היא מולדת, והבטוי לה נמצאה הן בהתקף האפילפסטי שחוותה בעודה באשפוז, הן ב"ניסיונות מהסבירה", והן בבריחת שתן, המהווה "סוג של התקפים" (עמ' 860 לפורתוקול הדיון מיום 15.3.2016). היא אף הבירה, לשאלת בית המשפט, כי אף שעוזת המתלוננת בבית המשפט הייתה סדורה, היא יכולה להיות "עדות שקר" ככל שהמתלוננת חוותה התקף אפילפסטי במהלךה (שם, בעמ' 876).

לבסוף, אישרה ד"ר וירזוב כי היא לא עברה התמחות בתחום האפילפסיה על אף שעסקה בכך בפרקטייה; וכי יש לדעתה משקל לבדיקה נירולוגית של המתלוננת, אך היא לא קיבלה אישור לבצע בדיקה כזו.

32. בטרם אדון בהכרעת דין של בית המשפט המחויזי, אצין כי כתב האישום הוגש ביום 12.3.2013, וכחודשיים וחוצה לאחר מכן נפתח משפטו של המערער, שנמשך על פני למשך שנים וחוצה. ביום 16.3.2014 הסתיימה פרשת התביעה, ומАЗ, משך ארבע שנים, התנהלה פרשת ההגנה, שכלה דחיות ועיכובים רבים. סיכון התביעה הוגש ביום 17.5.2017, אך סיכון ההגנה - אין. אלו לא הוגשו גם לאחר דחיות ומתן ארכות רבות שנטבקשו, ולא נשמעו אף לאחר קביעת דין לשמייתם בעל פה. בסופה של דבר נתן בית המשפט המחויזי את הכרעת הדין בהיעדרם.

הכרעת דין של בית המשפט המחויזי

33. לאחר שמיית מסכת ארוכה של ראיות, הרשע בית המשפט המחויזי את המערער בכל העירות המיוחסות לו באישום הראשוני, למעט העבירה של הדחה בחקירה, ממנה זוכה מחמת הספק; וכן בעבירות של תקיפה בניסיבות מחמיירות ואוימים בשל מעשיו כלפי המתלוננת המתוארים באישום השני. לבקשת המשיבה בסיכוןיה, זוכה המערער מהעבירות שייחסו לו באישום זה באשר למשעו כלפי בנו הקטן, בשל אי הבאת ראיות להוכחתן.

34. בית המשפט מצא את עדות המתלוננת "אמינה וראויה למתן משקל רב" והתרשם כי במהלך היא "שיטה" בפנינו את אשר אירע לה באמת ובתמים". בית המשפט העירך כי על אף מצבה הנפשי המורכב, שהביא אותה לעיתים לננקוט גישה תוקפנית, להשתמש בלשון בוטה ולגלות חוסר סבלנות לשאלות - הרי שבסתו של דבר הציגה סיפור קוהרטני, תוך תיאור "תהליך של הסלמה וההתפתחות לאור התקופה". הודגש, כי עיקרי עדותה תואמים את המתואר בכתב האישום, ועלים בקנה אחד עם גרסת העדים הננספים שבפניהם חשפה את הפרשה קודם להגשת התביעה ממשטרה.

עוד התרשם בית המשפט כי צורת הדיבור, שפת הגוף של המתלוננת, ו肃רת הרגשות שהיא בה בעת העימות שנערך לה עם הוריה במהלך חקירת המשפט, תומכות באמיות גרסתה, שכן "אליה ממש אין מושדרות התחזות, או 'הציגה', או חשש להעתמת עם מי שמעליים כלפי דבר שקר" (פסקה 53 להכרעת דין).

בית המשפט לא התעלם מיחסה האמביוולנטי של המתלוונת למערער, ובין היתר לחרטה שהביעה לעיתים במהלך עדותה על חשיפת הפרשה באופן אשר גرم למעצרו, וכן מדברים שאמרה בשיחותיה עם אמה בין השנים 2013-2016 (שתמליליהן הוגש לבית המשפט), אשר חלקם יכולים להתרשם כחזרה בה מתוכן התלונה. נקבע, כי משקלם של דברים אלו מועט, שכן לא ברור עד כמה הושפעה או אף ניזונה אמירותם בידי האם עצמה. מכל מקום, התרשם בית המשפט כי אין בהתבטאות המתלוונת כדי להטיל ספק בעצם אמיתות התלונה, אלא כי הן מבטאות את תנודותיה בין תחשות נקם וגמול, לבין אהבתה למערער - אביה - ורצונה לסלוח לו.

בית המשפט ציין כי דגשים ותיאורים שונים בעדות המתלוונת "מאשימים את הרושם של אוטנטיות ומהימנות". בין היתר, צוין כי המתלוונת נמנעה מהעצים את תיאורי המעשים מעבר לכפי שהתרחשו בפועל, למשל תוך תוק תיאור אלימות פיזית קשה שלא התקיימה; תיארה באופן מפורט ומוחשי את המעשים המיניים; תיארה התיחסות רכשנית ואדונתית כלפי מאך המערער באופן שהותיר "רושם אמיתי ומשכנע"; ביקשה לד"ק בדבריה, גם במחיר אפשרי של פגיעה באミニונתה בשל תיקון דברים קודמים שאמרה בחיקرتה; שבה ותיארה עניינים שלויים המצויים "בפריפריה של ההתרחשויות הקשות" בהן עסק כתב האישום, ומכאן ש"לא מדובר במתלוונת שהיא 'ממוקדת מטריה' ונוחשה להפליל את אביה בעבירות חמורות וכאליה שעונשן כבד" (פסקה 53 להכרעת הדיון).

35. בית המשפט המחויז הוסיף למצא חיזוקים משמעותיים לעדות המתלוונת בראות חיצונית:

ראשית, בעדותה של חברתה לספסל הלימודים, לפיה באחד הימים בהן חזרו השתיים מבית הספר, לאחר מסיבת פורים (שנערכה ככל הנראה ביום 22.2.2013, כשבוע לפני חשיפת הפרשה והגשת התלונה), המתלוונת סייפה לה "שאבא שלה היה אונס אותה והיה מרביץ לה, והוא זורק אותה מהבית, והוא כאלו עושה אליה יחסן מין" (עמ' 97 לפרוטוקול הדיון מיום 24.6.2013). החברה הבירה כי כוונתה למין אנאלי, גינאלי ואוראלי. למשמעות הדברים, יעצה החברה למתלוונת לספר על כך ליעצת בית הספר.

בית המשפט מצא כי פרטיו הסיפור שסיפורה המתלוונת לחברה תואמים ועקביים לפרטים שמסירה בעת חשיפת הפרשה לאחר ימים אחדים, ولكن שלל את האפשרות שהמתלוונת העילה עלילה על אביה בשלicus רגעי.

שנית, במצאי הבדיקה שערכה למתלוונת ד"ר מיכל מימון, רופאה בכירה במيونILDים המתחמча בבדיקהילדים שהופנו בחשד לפגיעה מינית, ביום 1.3.2013, יומם לאחר הגשת התלונה, לבקשת חוקר המשטרה (ת/3). במהלך הבדיקה אובחנו אצל המתלוונת דימום תת עורית שד שמאל, "המתישב עם לפיתה כוחנית של השד" (ת/3, עמ' 6). כאשר נשאלת על כך המתלוונת, היא הסבירה כי החבלה נוצרה כאשר אביה אחץ בחוזקה בשדייה, תוך שהדגימה את אחיזתו.

עוד נמצאו שלושה מוקדי רקמת צלקת בפי הטבעת, "המתישבים עם נזקים הנמצאים בשלבי ריפוי מתקדים (מעל חדש)" (שם). בחומר הדעת צוין עוד כי "קרום הבטולין גמיש" וכי "לא הוגמו סימני חבלה טריים או טרנסקציה של הקروم" (שם, עמ' 5). לבסוף צוין כי אין ממצאים חבלתיים בפייה או באיבר מינה של המתלוונת, אך הודגש כי החדרת גוף נוקשה כגון איבר מין לפיה או לאיבר מינה לא בהכרח תותיר ממצאים חבלתיים.

מנגד, לא קיבל בית המשפט את ממצאי חווות דעתו של פרופ'ysis, מומחה בתחום הרפואה המשפטית, מיום 10.5.2015, שהוגשה מטעם המערער (נ/11), אשר על פייה החבלה שנמצאה בשד המתלוונת מתאימה יותר לאפשרות של מכיה או נפילה; ואילו הממצא בפי הטבעת, אינו הצלקות או צלקות כפי שסבירה ד"ר מימון, אלא "מוקדי רירית עם גידלת יתר (hypertrophy), שיכולים לנבוע מריפוי דלקת בעקבות מעבר צואה קשה או ניגוב כוכני

של פי הטבעת" (נ/11, בעמ' 7).

בית המשפט העדיף את חווות דעתה של ד"ר מימון על פני חווות דעתו של פרופ'ysis, לנוכח מומחיותה הייחודית של הראשונה בבדיקה נפגעות תקיפה מינית, ולנוכח העובדה שבניגוד לפרופ'ysis, ד"ר מימון בדק את המתalonנט ולא הסתפקה בבחינת התצלומים מתיקת הרפואה. נקבע עוד, כי "המחלוקות בין השנים זניחות" משום שגם חוות דעתו של פרופ'ysis צוין כי "העדר סימני חבלה בפות", פי הטבעת ובפה אינושול את התלונה". לבסוף, העדיף בית המשפט את מסקנות ד"ר מימון כי ממצא החבלתי על שדה של המתalonנט, בשל כך שאלותה ובעקבות רצונו של המערער בו הדגימה כיצד נגרמה החבלה "וספק אם יכולה 'לביט' את הליפיטה בצורה כה משכנית, שתתאמם לממצא הקליני" (פסקה 39 להכרעת הדיון).

שלישית, בית המשפט מצא את גרסת המתalonנט עקבית ותואמת את עדותן של יוועצת בית הספר והמנקה, אשר העידו שתיהן כי המתalonנט סירה להן על חובתה לנתקות את הבית ולהדיח את הכלים לשביות רצונו של המערער, ועל מנהגו להראות לה את נחת זרווע או אם לא עמדה בדרישותיו. צוין, כי לו היה מדובר בעילה שהעלילה המתalonנט על אביה, היה לא הייתה מתמקדת בפרטים אלו, שאינם בגדר המעשים החמורים ביותר שביצע בה המערער.

רביעית, מצא בית המשפט חיזוק לגרסה המתalonנט בכך שזמן רב קודם לחשיפת הפרשה סירה למנקה על האלימות הפיזית (להבדיל מהאלימות המינית) שספגה מהמערער ועל פחדה ממנה. גם בכך מצא בית המשפט "חיזוק למהימנות העדות בכללותה, והחולשת הנרטיב של בדotta ספונטאנית ובעגומה של רגע" (פסקה 54 להכרעת הדיון).

חמישית, הודגש כי עדים נוספים פרט למנקה - ובهم מחנכת הכתה וחברתה של המתalonנט - העידו על פחדה של המתalonנט מאביה.

ששית, מצא בית המשפט חיזוק מסוים לגרסה המתalonנט גם בכך שעלה פי עדויות היועצת, המ.bnכת והמנקה, סירבו המערער ואם המתalonנט להתרבות טיפולית, לאחר שהמתalonנט תיארה מחשבות אבדניות בפני הוצאות החינוכי, זמן רב קודם לחשיפת התלונה. בית המשפט סבר כי סירוב זה מעיד כי להורים היה "מה להסתיר וממה לחושש כאשר גורם טיפול מקצועני יכנס לעובי הקורה וינסה לברר שורשי מצוקתה של הנערה" (פסקה 54 להכרעת הדיון).

שבעית, בניגוד למצופה, הודה המערער ואם המתalonנט בכך שהמערער נהג לצפות בסרטוי פורנו, וזאת על אף שהדבר נוגד את אורח החיים ואמונהה הנוצרית-אדוקה של המשפחה, כעולה מעדותם של ההורים עצם. הודהה בפרט זה עולה בקנה אחד עם גרסת המתalonנט לפיה המערער צפה בסרטוטים אלו יחד אותה, ואף הנחה אותה ללמידה מסרטוטים אלו התנהגות מינית. הודגש, כי המתalonנט יכולה היה לצפות שהוריה יכחישו את צפיפותו של המערער בסרטוי פורנו, ובכל זאת דביקה בגרסהה, והדבר מלמד על אמינותה.

שמינית, הצבע בית המשפט על "פרט פרייריאלי" נוסף שעליו עדשה המתalonנט בעדותה, אשר תאם גם את הדברים שאמרה ליועצת ולמורה לספורט - כפי שהעידו שתיהן - והוא כי אביה תר אחר סיפוק מיני במעשיו אליה, משום שהוא לא קיימויחסים אינטימיים. בנסיבות זו הצבע בית המשפט על ריבוי גרסאות מצד המערער ואם המתalonנט, חלקן סותרות, ובכך נמצא חיזוק לעדות המתalonנט.

תשיעית, מצא בית המשפט כי עיתוי חשיפת הפרשה על ידי המתalonנט, מבלי דעת, מחזק אף הוא את גרסתה. המתalonנט מצד אחד אמין התקשתה לספק הסבר רצוני לחשיבות העיתוי, אך מכלול העדויות והראיות עליה כי בשבועו שקדם לחשיפה ביצעה בה המערער רצף חריג של מעשי פגעה והתעללות מינית, תוך הפעלת אלימות כוחנית בעוצמה.

גבואה יותר בעבר. מסקנה זו מתיישבת עם עדות המערער ואם המתלוונת כי בתקופה הסמוכה לחשיפת המעשים סבל המערער מהתמודדות עצבים (לגרסת המערער) או מדכאו (לגרסת האם), אשר יכולים להסביר את החומרת התנהגותו כלפי המתלוונת.

עширית, נקבע כי התמונה המצטנרת מעדויות כל מי שהמתלוונת חשפה בפנוי את הפרשה, כולל חוקרת המשטרת בעת הגשת התלונה באותו יום, היא של "פריצת סכר דרמטית", כאשר המתלוונת סיירה בשטף ובבת אחת את כל הקורות אותה, וביטהה הרגשה של שחרור גדול מנטל שרבץ עליה. התנהגות זו, אליבא דבית המשפט, "ממיחישה את האותנטיות של אקט החשיפה וההשתחררות, תרתי משמע, שחווותה המתלוונת, באופן שקשה לבימוי, ובאופן שמחזק, בעיני, את מהימנותה ואmittות דבריה" (פסקה 54 להכרעת הדין).

36. לעומת עדותה של המתלוונת, אותה מצא בית המשפט מהימנה ותואמת, בכללותה, את גרסאות עדי התביעה האחרים, מצא בית המשפט כי גרסת המערער ואם המתלוונת, אשר הצביעו מכל וכל את המעשים, עברה תמורה ושינויים "כל שנCPF הזמן, הערפל סביר הגרסאות התבאה, והסיכונים והסיכויים החלו מתחווים לצדדים" (פסקה 56 להכרעת הדין).

בחקירת המשטרת גרסת המערער הייתה כי המנייע של המתלוונת להגשת התלונה היה רצונה "לצאת לחופשי" מעול עבודות הבית שהוטל על כתפיה. המתלוונת תוארה על ידי ההורים כילדה "רגילה", בריאה ונורמטיבית. רק בעודותם בבית המשפט, כאשר החלה להתבהר התמונה המורכבת של מצבה הנפשי של המתלוונת אותה עת - הציגו ההורים את המתלוונת כ"שחקנית", "שקרנית", כילדה אלימה ופורצת מרות, ואף כ"פסיכית" ו"מושגעת". בית המשפט סבר כי התפתחות הגירה מלמדת על חוסר מהימנות מצד המערער ואם המתלוונת ופוגמת על כן באמונות גרסתם.

נקבע, כי אף שאין להצביע על שקרים בוטים או סתרות בולטות בעדות השניים, הרי שגרסתם "רוחקה מלשכנען ומלאעת ספק" של ממש באיתנות ראיות התביעה ועדות המתלוונת" (שם). זאת ועוד, נסiona של האם לדבר על ליביה של המתלוונת כדי שתתברר בה מעודותה, "גובל על פni הדברים בניסיון להביא לשיבוש הריאות" ומעלה חשש לאפשרות ממשית של תיאום עדויות בין המערער, "באופן המחייב ואף נוטל יכולת לתת אמון בעדויותיהם" (שם).

37. בסוגיות מצבה הנפשי של המתלוונת והקשר בין לבן חשיפת הפרשה - אשר כונתה בפסק הדין "שאלת הביצה והתרגולת" - העדיף בית המשפט את גרסת המשיבה, לפיה ההחמרה במצבה הנפשי של המתלוונת אירעה כתוצאה מהפגיעה וחשיפתה; ודחה כבלתי מוכחת את טענת המערער, לפיה המתלוונת סבלה ממחלת ארגנית שגרמה לה לשקרנות פתולוגית, פסיכוזה, היזות ומחשבות שווא, כך שככל המעשים שייחסה לו לא היו ולא נבראו.

בນקודה זו אימץ בית המשפט את חוות דעתה של ד"ר אופיר מטעם המשיבה, והעדיף את מסקנותיה על פני חוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט, ד"ר רגולסקי, ועל פni חוות דעתם של המומחים מטעם המערער, פרופ' קרייןין וד"ר וירוזוב, תוך שמנה מספר קשיים מהותיים בעמדתם של שלושת האחראנים:

הkowski הראשון, הוא כי אין בנסיבות כל מסמך רפואי או ראייה לכך שהמתלוונת אובחנו קודם לחשיפת הפרשה כסובלת ממחלת האפילפסיה או ממחלת דומה אחרת. הן ד"ר וירוזוב הן ד"ר רגולסקי הזכירו אמנים כי בין החומריים שהוגשו לעיון לצורך הכנת חוות דעתם נמצא דוח רפואי ניורולוגי מאוקראינה המצביע התקפים אפילפטיים, אולם מסמך זה לא הוגש כראייה; ואף אין תיעוד לכך שהמתלוונת קיבלה באוקראינה או בישראל טיפול רפואי למחלת זו.

לא זו בלבד, אלא שאף הורי המתלוונת עצם לא היו מודעים לקיומה של מחלת זו אצל בתם - כעולה הן מתיעוד רופאי של הילדים בשנת 2012 (המצוי ב/8); הן מדוחות האם במשטרת, במסגרתה נשאלת מאייזו מחלת סובלת בתה, והשובה "כלום היא בריאה" (ח/10, בעמ' 2, שורה 20); והן מדוחות המערער בבית המשפט. אף הבדיקה הקלינית שנערכה לאחר התיקף שעברה בעת אשפוזה, לא העלה בוודאות כי המתלוונת חוליה במהלך האפילפסיה, אלא רק הומלץ בעקבותיה על עיריכת בדיקות נוספות. בנסיבות אלו, נקבע כי מסקנתה של ד"ר וירזוב לפיה המתלוונת חוליה במהלך האפילפסיה, היא בגדר השערה בלבד, שמשמעותה מוגבל.

הकושי השני שהוצע, הוא היעדר המומחיות הנדרשת מצד שלושת המומחים לצורך קביעה משכנעת בדבר קיומה של מחלת אורגנית. בהקשר זה צוין, כי ד"ר וירזוב היא אמנם נירולוגית, אך אינה בעלת מומחיות או הכשרה ספציפיים באשר לאבחן או טיפול במהלך האפילפסיה, והוא נתבקש להמסור חוות דעת באופן כמעט אקראי, לאחר שס"יעת לבאת-כוח המערער בתרגום מסמכים רפואיים מהשפה הרוסית. בהשוואה לכך, צוין כי ד"ר אופיר היא מומחית בתחום אבחון פגיעה מינית בילדים, וזאת בניגוד לפרופ' קריינן ולד"ר רגולסקי, שאינם בעלי הכשרה מיוחדת בתחום.

הकושי השלישי שנדון, הוא כי בניגוד לד"ר וירזוב ולפרופ' קריינן, ד"ר אופיר בדק את המתלוונת עצמה, התרשמה ממנה באופן בלתי אמצעי, ולא השתמכו רק על רישומים רפואיים. היעדר בדיקה של המתלוונת והסתמכות על מסמכים רפואיים מכל שני, מחייבים את עצמת המסוקנות ואת איתנות הממצאים", כך נקבע.

הकושי הרביעי, הוא כי גישת שלושת המומחים מספקת הסבר חלקו בלבד לתסמים שעובדו אצל המתלוונת, כאשר חלקם אינם קשורים כלל למחלת האורגנית הנטענת, בעוד שד"ר אופיר "מצאת התאמה מלאה בין מכלול התופעות, ... ומעניקה הסבר הוליסטי כולל וקורורנטי למצבה של המתלוונת" (פסקה 57 להכרעת הדין; ההדגשה במקור - י' א'). הודגש, כי המומחים לא השיכלו להציג ראייה רפואיית משכנעת לקשר הנטען שבין מחלת האורגנית של המתלוונת לבין התופעה של טיפול דברי שקר מצידה על המערער. הובהר, כי:

"כדי לטעת ספק סביר באשםו של הנאשם [המעערר - י' א'], במיוחד זה, היה צריך להראות קיומה של מחלת אפילפסיה, ולהצביע על 'שקרים יתר', או, על נטיה לשקרים כפיטיים, אצל החולים, ולא חלק מהתקף אקטוא, וכתוואה של פסיכוזה זמנית, אלא, ממש כ'ംഗרת חיים', לאורך זמן, ובאופן עקבי ומפורט - מהיבט מורכבות ורזרלציות הספר השקרי. אין לקבל, שהtabataviot רפות אלה [מצד ד"ר וירזוב ופרופ' קריינן - י' א'], שאין שענות על ספרות מקצועית, או על בדיקה מעמיקה של המתלוונת, יחויבו כהוכחה כלשה羚 לטיהו של המתלוונת ל'שקרים יתר', על רקע מחלת אורגנית, שאפיינו קיומה ואבחוננה - כלל לא הוכחו" (פסקה 57 להכרעת הדין).

38. בסיכון הדיון במישור הרפואי, דחה אפוא בית המשפט את טענת המערער לקיומה של מחלת אורגנית אצל המתלוונת "Cause ומסובב לפרשיה כולה", וקבע כי:

"בקשר שאלת 'הביבה והתרנגולתי', או 'מה קדם למה' - יש לקבוע, שימושי הנאשם, ופגיעה הקשה בבטו, הם שהביאו לתסמים ולהפרעות הקשות, הנפשיות, שהוא סובלות מהן. מדובר בקשרה נפשית וב'התפרקות' של ממש, כפי שאחדים מהעדים הגידרו זאת, בעקבות החשיפה ופיריקת כל מה שהיה אוצר בקרבה לאורך שנים רבות. לא מחלת אורגנית גרמה לבדית עלילה של גלי עיריות ופגיעה מינית מילדות, אלא, פגיעה מינית מתמשכת הביאה, עם חשיפתה והצפתה, לתסמים פוסט-טריאומטיים

mobekim, קשים ומוגנים, ובכך ההסביר למצבה הנפשי למן אז - מצב עגום ומצער עד מאוד" (שם).

.39. על יסוד כל האמור, הורשע אףו המערער בדינו, כמתואר בפסקה 33 לעיל.

גזר דין של בית המשפט המחויזי

.40. בגזר דין של המערער דין בית המשפט המחויזי בערכיהם המוגנים שנפגעו כתוצאה מעשי - ובهم הזכות לביטחון הגוף, הזכות לכבוד האדם ומונעת פגיעה בקטינים שאינם יכולים להגן על עצםם, מידיו מי שאמונים על ביטחונם וגידולם. בית המשפט עמד על מדיניות הענישה המחייבת בעבירות מין כלפי קטינים בתחום המשפחה, אשר נועדה "הן להרחיק את העברין לתקופה ממושכת מהחברה והן לשדר מסר הוקעת ומרתיע לרבים".

בגדר הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, נתן בית המשפט משקל מכריע לנזק החמור, הכבד ויוצא הדופן שגרם המערער לבתו, עד כדי "רצח נפשה". עוד ניתן משקל למספר העבירות וה坦שכותן לאורך זמן רב, דבר המלמד על התכוון והשיטתיות בביצוען, תוך ניצול ההזדמנויות המשפחתיות שאיפשרו זאת; לכך שלהתעללות המינית נלווה גילוי אלימות ואף התאכזרות נפשית בהחפות המתлонנות ובהתיחסות אליה כאל שפהה; לניצול לרעה של כוחו ומרותו של המערער כאב המשפחה; וכן שהטיל אשמה על המתлонנות והציג אותה כמי שהביאה להרס המשפחה, ובכך החמיר את מצבה הנפשי.

לנוח כל זאת, נקבע מתחם הענישה ההולם לעמוד עד 19 עד 25 שנות מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי למשך תקופה ממושכת.

.41. במסגרת גזרת עונשו של המערער בתחום המתחם, נקבע כי יש לגזר את עונשו קרוב לرف העליון של מתחם הענישה. בית המשפט שקל לקויא את הפגיעה שתగרום תקופת מאסר ממושכת של המערער לבנו הצעיר, שמצוותו הנפשי התדרדר אף הוא בעקבות התפרקות התא המשפחתית ומעצרו של המערער. הגם שאין לחובתו הרשות קודמות, נסיבה זו לא נזקפה לזכות המערער, ש"הנהלה באופן עברייני ופוגעני, לכל אורך השנים" באופן סמוני מן העין. עוד נקבע כי אין במצבו הרפואי כדי להשליך באופן משמעותי על הענישה.

בסיומו של דבר, גזר בית המשפט על המערער עונש מאסר בפועל למשך 24 שנים; עונש מאסר על תנאי למשך 12 חודשים, לפחות שלוש שנים מיום שחרורו כל עבירות מין או עבירות אלימות מסווג פשע; ופייצוי למתחلونנות בסך 100,000 ש"ח.

טענות הצדדים בערעור על הכרעת הדין

.42. במסגרת הערעור שלפנינו, טען המערער כי שגה בית המשפט המחויזי כשהעדיף את חוות דעתה של ד"ר אופיר על פני חוות הדעת האחרות, המבוססות לשיטתו היטב את הנחה שהמתлонנות סובלת ממחלה האפילפסיה, וכתוצאה לכך נפגע כושר השיפוט שלה, באופן שהביא אותה לשקר ביחס למעשה.

לעומתו, מחלוקת זו התפרצה אצלם עוד קודם להגשת התלונה, כפי שניתן ללמידה, לשיטתו, ממסמכים רפואיים

מأוקראינה, אשר על אף שלא הוגשו קריאה, עמדו לנגד עיניהם של ד"ר רגולסקי וד"ר ירוזוב. עוד נטען, כי תופעת ההריטה בלילה ממנה סבלה המתלוננת, כפי שתועדה ברישום רופאת המשפחה בשנת 2012, היא סימפטום למחלתה, וכי אף האירוע שאירע בילדותה, במהלכו שפכה מים רותחים על אחיה, קשור למחלתה זו. ביטויים נוספים למחלת המתלוננת, אליבא דמערער, הם ניכור סביבתי, התנהגות תוקפנית, נתיה לשקר, נקיון כפיתי של הבית, הזיות שמיעה וראייה, ובלבול בין דמיון למציאות (בסדר שתוארו כאן; ראו פסקאות 16-17 לערעור).

בהקשר אחרון זה, הפנה המערער לכך שעלה פי גרטת האם, כחודש לפני הגשת התלונה סירה לה המתלוננת ש"חירומים זוממים לחטוף אותה ולהשליכה במשולש ברמודה"; וכן שלוו עדות המתלוננת בלילה שלפני חסיפה הפרשה חלמה חלום במסגרתו הייתה לה התגלות אלוהית, ונאמר לה שעליה לספר על מעשי אביה.

המערער טוען עוד, כי בהכרעת דינו לא ניתן בית המשפט המחויז משקל ראוי לאספקת המסמכים שהוגשה בהסכמה במסגרת ת/8, הכוללת את המסמכים שעמדו לנגד עיניו של ד"ר רגולסקי בעת ערכית חוות דעתו. לטענתה המערער, מסמכים אלו מלמדים על מצבה הנפשי הרעוע של המתלוננת, על פגעה בקשר השיפוט שלה, ועל כך שהמתלוננת עצמה שבה ואמרה בהקשרים שונים כי בדתה מילבה את המעשים שייחסה למערער.

כמו כן טוען, כי שגה בית המשפט המחויז כשהתיר את הגשת חוות הדעת של ד"ר אופיר מטעם המשיבה, ואת העדתה בבית המשפט בשלב מאוחר של ההליך, לאחר תום פרשת התביעה ולקראת סופה של פרשת ההגנה. צוין, כי המשיבה תרה במשך שנה ומחזה אחר פסיכיאטר שעדותו "תתאים" לעמדתה, ודבר זה כשלעצמם מלמד על הקושי באימוץ חוות הדעתה של ד"ר אופיר.

43. המערער מוסיף וטען לקיום של אי-דיוקים ואי-התאמות בגרסת המתלוננת, שאינם אפשריים לקבל את גרטתה כמהימנה; וכן כי המתלוננת מסרה גרסאות סותרות למטפליה באשר למעשים המיוחסים למערער. טוען, כי אין-lipton משקל להתרומות בית המשפט שהמתלוננת דוברתאמת, שכן היא מסרה את גרטתה מתוך שכנוו פנימי עמוק שאותה את הדברים אותם תיארה, ומושם שהתקפיה האפילפטיים אינם נראים לעין, ומתרחשים בתוך נבכי מוחה.

היעדר מהימנותה של המתלוננת, נלמד לשיטת המערער גם משומך לכך שדיברה בשני קולות, כאשר מצד אחד עמדה על תלונתה ומצד שני שבה ואמרה למטפליה כי העיליה עלייה עצמאית על אביה. בהקשר זה טוען גם לסוגטייה (השאה) מצד חלק ממטפליה של המתלוננת, באופן שהביא אותה לחשב שהמערער ביצע בה מעשים, על אף שהדבר לא אירע מעולם.

טען עוד, באשר לעדות המתלוננת, כי רק כשנה ומחזה לאחר עדותה בבית המשפט הועברו לידי בא-כח המערער דאז מסמכים רפואיים המティילים ספק באמונות תלונתה של המתלוננת ובמהימנותה, ועל אף זאת נדחתה בקשה המערער להשיב את המתלוננת אל דוכן העדים כדי שתחקיר עליהם. טוען, כי החלטה זו פגעה באופן מהותי בזכות המערער להליך הוגן.

44. כן טוען המערער, כי יש לבטל את הכרעת הדיון בשל כשל חמוץ בייצוגו המשפטי בבית המשפט המחויז, אשר גורם לעיוות דינו. בהקשר זה הצבע המערער על כך שבאת-כחו דאז לא התקיצה לימי דין רבים, באופן שהביא את בית המשפט לבטלים; לא העידה עדי הגנה מהותיים וחשובים להגנתו; שללה ממומחי ההגנה את האפשרות לבדוק את המתלוננת, וכותזאה מכך לא ניתן לחוות דעתם משקל רב; לא מנעה את הדרך המתלוננת בחקירתה הראשית על ידי בא-כח המשיבה ולא שאלת את המתלוננת בחקירתה הנגדית על מעשי העבירה המיוחסים למערער; לא הגישה ראיות רלוונטיות; לא הגישה סיכומים בטרם הכרעת הדיון וטייעונים בכתב לעונש, ואף לא התקיצה לשימוש גזר דין.

45. לבסוף נטען למחדלי חקירה אשר גרמו לעיוות דין, המצדיק, לשיטת המערער, את זיכוי; בשל כך שחקירותה של המתלוונת לא תועדו בתיעוד קולי וחוותי, בגיןו להוראות סעיפים 10 ו-17 לחוק הילכי חקירה והעדה (התאמנה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ז-2005 (להלן: "חוק הילכי חקירה והעדה"); ובשל כך שלא נערך חיפוש אחר שרידי זרע של המערער על סדין מיטתו.

46. ביום 2.6.2019, לאחר הגשת הערעור ובטרם הגשת נימוקי הערעור, הגיע בא-כוחו הנוכחי של המערער "בקשה לגילוי ראיות" לפי סעיפים 74(ב), 108 ו-220 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי"), בגדה בבקשת כי המשיבה תעבור לידי שורה ארוכה של מסמכים אוטם הגדר "חומר חקירה", ובهم תיעוד של כל התכתבות בין נציג המשיבה למטפלה של המתלוונת; העתק מכל פניה ותרשומת בין בא-כוח המשיבה לד"ר רגולסקי; תיעוד כל שיחה בין נציג המשטרה והפרקLIMITOT עם רופאים מומחים בקשר למשפט; תכתבות בין בא-כוח המשיבה לבאת כוחו הקודמת של המערער; תיעוד כל הפניות שנעשו מטעם המשיבה לגורמי הרוחה בקשר למתלוונת; תיעוד כל מפגש או ראיון שערכו נציג המשיבה עם המתלוונת במסגרת אשפוזה, ועוד.

על אף שהדבר לא צוין במפורש בבקשתה, עולה מבין שורותיה כי תכליתה לטור אחר ראיות נוספות אשר לשיטת המערער עשויות לתמוך בחפותו.

47. מנגד, המשיבה טענה כי הרשות המערער בדיון יסודה, וכי אין להתערב במקריםיה העובדה והמהימנות שנקבעו על ידי בית המשפט המחויז, הן באשר לעדות המתלוונת והן באשר להעדרת חוות דעתה של ד"ר אופיר. בהקשר אחרון זה, נטען כי מצד בית המשפט המחויז בקביעתו לפיה לא הוכח כל בסיס עובדתי לטענה כי המתלוונת חלה במחלה האפילפסיה, וכן בקביעה הנוספת לפיה לא הוכח כל קשר בין מחלת זו לבין תופעה של שקרנות פתולוגית.

עוד נטען, כי בית המשפט התיר את הגשת חוות דעתה של ד"ר אופיר והעדתה בבית המשפט, בהתאם לסמכוות על סעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי, וכי החלטה זו עולה בקנה אחד עם הפסיקה אשר על פיה יעשה שימוש בסמכות זו לצורך גילוי האמת וכאשר אין הדבר פוגע בהגנת הנאשם.

אשר לעדות המתלוונת, נטען כי בית המשפט המחויז נתן דעתו גם לאמורות המתלוונת שיכולהו להתרפרש כזרה מתלוונת, והסביר כי אלו מבטאות את עמדתה האמביולנטית כלפי אביה המערער. במסקנה זו, שהגינה בצדיה, אין להתערב. עוד נטען כי בדיון נדחתה בבקשת המערער להשיב את המתלוונת אל ذוקן העדים לאחר שהתקבל תיעוד נוספת נספח על מצבה הנפשי בעת אשפוזה, לנוכח עדמת גורמי הטיפול כי יש חשש ממשי שהעדת המתלוונת בשנית תגרום לה נזק, ומשמעות שאין מדובר בחומר ראיות חדש.

אשר להיעדר תיעוד חזותי של חקירות המתלוונת במשטרה, נטען כי לא הייתה כל חובה לבדוק שבדין לטעוד את חקירותיה, שכן בעת שנחקרה לא התרשםו חוקרים שמצבה הנפשי מחייב זאת.

לבסוף נטען, כי המערער לא הרים את הנトル להוכיח את טענותו לכשל בייצוג, ובו היתר לא הציג לבית המשפט את התייחסותה של בא-כוחו דazo לטענה זו. נטען, כי "הgam שאפשר לבקר את האופן שבו ניהלה הסניגורית את המשפט, קשה לומר שהוא לא עשה מאמצים רבים על מנת לקדם את הגנתו של המערער באופן המיטב בעיניה" (סעיף 17 לעיקרו הטיעון מטעם המשיבה); וכי מכל מקום לא הוכח שאלמלא הייצוג הכספי הנטען הייתה תוכאת ההליך משתנה.

דין והכרעה

48. בבסיס דיןינו בערעור מונחת מושכלת היסוד לפיה ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הרכאה הדינית, אשר התרשמה באופן ישיר ובלתי אמצעי מהעדים שהיעדו בפניה ומהראיות שהוגשו לה.

הנחה זו נconaה במיוחד כאשר העבירות שייחסו למערער הן ברובן עבירות מין בתחום המשפחה, אשר מטיבן מתרחשות בחדרים באין רואה, והנאשם וקרבן העבירה לבדים עדים להן. בנסיבות אלה, כאשר הרכאה הדינית נדרשת להכריע בין שתי גרסאות נוגדות - גרסת הנאשם, מזה, וגרסת המתלונן, מזה - יש חשיבות מיוחדת להתרשםותה מהימנות העדים (ראו: ע"פ 229/19 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 15 לפסק דין (30.12.2019)).

זאת ועוד, כלל אי-התערבות נכון במיוחד באשר לקביעות הרכאה הדינית ביחס לחווות דעת מקצועיות שהוגשו לה, ובכלל זה העדפת חוות דעת אחת על פני אחרת, בפרט כאשר עורכיהן נחקרו על ידי הצדדים (ראו ע"פ 1828/14 דahan נ' מדינת ישראל, בפסקה 37 לפסק דין (27.6.2019); להלן: עניין דahan).

לנוכח האמור, אך מובן הוא כי מונחת בפני המערער משוכחה גבוהה בבואו לטעון נגד קביעות בית המשפט המחויז, ובפרט באשר להעדפת חוות הדעת מטעם המשיב על פני חוות הדעת האחרות, ובאשר למhayימות עדות המתלוננת. בנסיבות דנן, אני סבור כי המערער לא התגבר על משוכחה זו.

דין בטענות המערער באשר למhayימות גרסת המתלוננת

49. כאמור, בית המשפט התרשם כי עדות המתלוננת היא אותנטית, אמונה וראיה למתן משקל רב; סבר כי ככלותה היא מציגה סיפור קוהרנטי; ומצא כי היא תואמת את עיקרי האמור בכתב האישום. הודגש, כי המתלוננת נמנעה מלהעצים את תיאורי המעשים מעבר לכפי שהתרחשו בפועל, וכי היא תיארה באופן מפורט ומוחשי את המעשים המיניים שנעשו בגופה, בו נהג המערער כברכושו.

בית המשפט לא התעלם מיחסה האמביוולנטי של המתלוננט של המערער, ומהחרטה שהביעה על כך שתלונתה במשטרת גרמה למעצרו ולפירוק התא המשפטי, אך התרשם כי אלו מבטאים את המתח התמידי המלווה את המתלוננת מאז חשיפת הפרשה, בין הרצון להפסיק את התעללות המתמשכת בה גם במחיר שלילת חירותו של המערער, לבין אהבתה אליו, רצונה לסלוח לו ושאלת ליבת להסביר את חייה למסלולם המוכר, קשה כל שהיא עברורה.

50. המערער ביקש לטעון, כי שלל מסמכים המצויים בת/8 - הכול דוחות מגורמי רוחה, מסמכים ממילר אשפוזה של המתלוננת חוות דעת רפואיות שנערכו לקרה ועדות פסיכיאטריות בעניינה - מעידים על היעדר מהימנותה של המתלוננת.

51. בהקשר זה הפנה המערער לחווות הדעת של הפסיכולוג מאיר נדב מיום 14.5.2013, אשר צורפה לנספח עמוד 20

"מסמכים מהרואה" בתוך ת/8, ממנה עולה, לשיטתו, כי המתלוונת אמרה לפסיכולוג שחוותה פגיעה מינית גם מצד מורותיה, למורת שאן ראה לך - ומילא אין להאמין לגרסתה.

ואולם, עיון בחווות דעת זו מעלה כי קשה עד מאד להסיק ממנה את המס肯ה לה טוען המערער. במסגרת חוות דעתו, ציטט הפסיכולוג את דבריו המתלוונת, שנאמרו אגב תיאור מעשי המערער, בזו הלשון: "מורים גם פגעו בי מינית. מריאנה שלימדה חשבונות, היא צעקה עלי שאני שמה לב לילדים". מיד לאחר מכן מתארת המתלוונת כי קיימה יחסינו עם אחד הנערים המאושפזים במחלקה, "סתם, הוא אמר לי את רצחה זה וזה אמרתי כן. אני לא נהנית מזה. לא יודעת למה אמרתי כן, סתם שטויות".

משלא הזמן הפסיכולוג להייחר על חוות דעתו זו, קשה מאד לבסס על הדברים מצא כלשהו. המתלוונת עצמה, בחקירהה הנגדית בבית המשפט, הכחישה כי נפגעה בידי אדם נוסף, מלבד אביה (ראו עמ' 226 לפרטוקול הדיון מיום 4.7.2013).

מהקשר הדברים, ניתן להבין כי אותה "פגיעה" שמתארת המתלוונת אינה עבירה מין שביצעו בה מורותיה, אלא אולי דווקא מגבלות שהטילו עליה אותן מורות ביחסיה היומיומיים עם נערים אחרים. מכל מקום, לא דומה אמרה זו - שנאמרה מבלי שהמתלוונת התיחסה באופן ספציפי לזהות האדם הפוגע בה, ומבליל שטיפה כל פרטים באשר לאותה פגיעה - בין התיאור העקבי והמפורט שמסרה, לגורמים שונים, באשר למעשי המערער. מילא לא ניתן להשליך מדבריה אלו על מהימנות גרסתה באשר למעשי המערער.

52. המערער מוסיף ומצביע על כך שמתיעוד מהלך האשפוז במחלקה עולה שהתנהגותה המינית של המתלוונת חסרת כל רسان והוא מגלה שיפוט לקוי בכל הקשור לפרטיות גופה. מכך בקש המערער להסיק כי אין לסמוך על המתלוונת באשר לאמתות תלונתה.

התנהגות זו של המתלוונת נדונה בהרחבה בחוות דעת המומחים (כמתואר גם בהכרעת דין) של בית המשפט המחוזי, באופן הסותר את טענת המערער באשר להיעדר דיון בת/8). בענין זה, מצאתו להעדייף את מסקנתה של ד"ר אופיר, לפיה התנהגות זו של המתלוונת נובעת מההפרעה הבתר-חבליתmana היא סובלת, ואופיינית ל"קורבןנות מינית חוזרת" אצל נפגעות עבירות מין במשפחה. מסקנה זו מוצאת תימוכין בהסבר הcken שטיפה המתלוונת עצמה להתנהגותה זו, כפי שתועד על ידי צוות המחלקה: "לדבריה [של המתלוונת - י' א'] קיימה יחס מיון אוראלים ואנאלאים בהסכםה. מצינית כי הדבר נובע מכך שאביה קיים עימה יחסי מין כבר מהתודה בגיל 8 ומרגישה שיש לה צורך בכך" (ת/8, תיעוד מיום 21.3.2013).

המעערער הפנה עוד לדיווח של ד"ר רגולסקי מיום 22.3.2013, ממנו עולה כי לילה קודם לכן נמצא המתלוונת נועלה בחדר עם מטופל אחר, כאשר לדבריה הם קיימו יחסי מין אוראלים ואנאלאים בהסכמה. בשיחה שקיים ד"ר רגולסקי עם המתלוונת בה נשאה על אירוע זה, היא אמרה כי "היא לא יכולה לסרב לו, משום שיש לה בגופה צורך לקיום יחסיים.... אין הסבירה עוד שמתחלת פברואר היא קיימת מרצונה יחסי מין מלאים וางנאלים, אוראלים ואנאלים 4 פעומים. מצב זה קרה ממש שהוא לה צורך גופני. זאת ועוד, לדבריה היא קיימת עם אביה יחסי מין מלאים יותר מחמשים פעם במהלך השנה האחרונות" (ההדגשה הוספה - י' א').

לשיטת המערער, מדובר אלו של המתלוונת יש להסיק כי סימני החבלות שעל גופה, עליהם דוח ב חוות דעתה של ד"ר מימון, נגרמו כתוצאה מיחסים מין שקיימה עם אחרים, ומילא אין לייחס משקל לחווות דעתה של ד"ר מימון שקבעה כי ממצאי הבדיקה מתישבים עם עיקרי התלונה.

ואולם, בנגד לעמדת המערער, יש קושי ממש להסתמך על תיעוד זה לצורך קביעה כי המתלוונת אכן קיימהיחסי מין אחרים, בהסכמה או שלא בהסכמה, בטרם הגשת התלונה.

על אף שד"ר רגולסקי הזכיר בחווית דעתו את החלק האחרון של דברי המתלוונת (באשר לכך שקיימה יחס מין מלאים עם אביה "יותר מחמשים פעם"; ראו עמ' 11 לחווית הדעת), הוא לא הזכיר כלל את חלקם הראשון של הדברים שעליו מבקש המערער לבסס את פרשנותו כעת. זאת ועוד, במסגרת חקירתו הנגדית בבית המשפט, לא נשאל ד"ר רגולסקי על דברים אלו, ומילא איננו יכולם לדעת האם הבין את דברי המתלוונת כך שמדובר ביחסי מין שקיימה עם אחרים לפני הגשת התלונה, או, כפי שמסתבר יותר מקריאת הדברים בהקשרם, ביחסי מין שקיימה עם נערים המאושפזים במחלקה לאחר אשפוזה (ואם כך נדמה שבטעות נאמר או נכתב "פברואר" במקום "מרץ"). זאת ועוד, המתלוונת עצמה גם לא נשאה על דברים אלו בחקירתה הנגדית, כפי שניתן היה לצפות.

ולבסוף, אף אם אכן קיימה המתלוונת יחס מין עם אחרים, אין בכך כדי לשולח את מצאי הבדיקה של ד"ר מימון, שהתבססו בין היתר על התאמנה בין הממצאים החבלתיים שנמצאו בגופה של המתלוונת, לבין הסבריה על האופן שבו נגרמו אותן חבלות. בנסיבות אלה, ולنוכח האמור, לא מצאת כי אף בתיעוד זה יש כדי לפגום במהימנות גרסת המתלוונת.

53. המערער טוען עוד, כי מהתיעוד המצו依 בת/8 עולה כי לאור תקופת האשפוז אמרה המתלוונת פעמים רבות למטפליה כי האשמה את המערער על לא עול בכפו, וכי העילה עליו עלייה שווה.

עיוון בתיעוד אליו הפנה המערער מעלה כי אכן, לאור תקופת האשפוז, ובפרט במהלך החודש הראשון, מסרה המתלוונת מספר פעמים לאנשי הצוות במחלקה שהיא שיקחה בקשר למעשים שביצעה בה המערער, ובין היתר אמרה שהיא "מצטערת על כל מה שאמרה על אביה וזה לא היה נכון" (דיוח מיום 27.3.2013); "סיפורה שובי שיקחה בכל מה שמספרה לגבי אביה ולא מבינה למה אסור לה ליצור קשר עם אמה" (דיוח מיום 27.3.2013); "מאוד מתעניינת מתי יגיד חוקר נוער לתשאל אותה כי רוצה לספר לו שלא אמרה אמת בנוגע לאביה" (דיוח מיום 28.3.2013); ואף "הbiעה רגשות אשמה על כך שלדבירה: 'האשימה את אביה בדבר שלא עשה, ואמרה לцовות שרצתה לפתח בארכ' בחיים חדשים ולכן האשימה את אביה שאנס ופגע בה מינית נפשית ורגשית'" (דיוח מיום 28.3.2013).

ואולם, לצד זאת, בהזדמנויות רבות אחרות חזרה המתלוונת ותיארה בפני הרופאים המטפלים, אנשי הצוות והמטפלים האחרים במחלקה את הפגיעה שפגע בה אביה, ואת קשר השתייה שהוא לו עם אמה, ואף טענה כי "מגיע להם למות על מה שעשו לה" (תיעוד מיום 9.3.2013). ניכר כי הкус והכאב על הפגיעה משמשים אצלם עברוביה עם הצעיר ורגשות האשמה על התוצאה הקשה של חשיפת הפרשה: היות האב במעצר, הרחקת האם מילדיה ופירוק התא המשפחתי.

קיים של תחושות אלו, זו לצד זו, בא לידי ביטוי למשל באחד הדיווחים על התנהגות המתלוונת, לפיו:

"מתחלת המשמרת המטפלת משוחחת עם אנשי הצוות על אביה. לדבריה היא מצטערת על כך שדווחה למשטרה על אביה שואלת האם אפשר לסגור את התקיק ולשחרר את אביה למרות מה שאביה עשה היא עדין מאוד אוהבת אותו ודואגת לו כי הוא האבא שלו. לעיתים נשמעת בוכה, לדבריה היא בוכה כי היא מאוד מצטערת על כך שאביה בכלל. מרבה גם לשאול מתי היא תצא הביתה כי נמאס לה להיות באשפוז" (דיוח מיום 30.3.2013).

ובמקרה אחר, המתלוננת:

"כעסה ואף בכתה ובקשה לצאת מכאן ושברצונה להיות כבר בבית ואף נשמעה מצטערת על כל התלונות שלה ועל המצב שהכניסה את עצמה אך ממשיכה להגיד כי אכן אביה ביצע עימה יחס מיין" (דיווח מיום 26.3.2013).

גם בהקשר זה, התיאורים הללו מוכיחים את מסקנת ד"ר אופיר, לפיה במצבה אופיינית לקטינות נפגעות עברות מין בטור המשפחה, מתקשה המתלוננת לעקוף מתוכה את ההצדקה למשעי המערער, ולכן היא חשה בו זמינותicus כעס על מעשי ואשמה על כך שחשפה אותם.

54. המערער הוסיף וטען, כי החלטת בית המשפט שלא להתר את השבת המתלוננת אל דוכן העדים לאחר שהועבר לידי הטייעוד הרפואי המאוחר לעדותה - אשר ממנו עולה גם כי המתלוננת אמרה במספר הזדמנויות לאנשי הצלות במחלקה כי היא חוזרת בה מתלוננה - פגעה בהגנתו באופן העולה כדי עייפות דינו.

בקשת באת-כוח המערער דאז להסביר את המתלוננת אל דוכן העדים, כדי לבחור אותה על תוכן הדברים שאמרה כעולה מדווחות אלו, נדחתה בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 10.2.2014, תוך שנקבע כי אין כל הצדקה לשוב ולזמן את המתלוננת לחקירה נוספת רק לאור אותן ראיות שלטענת הגנה נאספו לאחר עדותה; ובוואדי שאין בטענה כי עדותה לא הייתה סדרה (דבר הנutan בחלוקת בין הצדדים) כדי להוות עילה לעשות כן" (סעיף 1 להחלטת בית המשפט המחוזי מיום 10.2.2014).

בנסיבות העניין, לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטה זו של בית המשפט המחוזי. אף שהטייעוד הרפואי שעלה בסיסו התבקש זימונה החזר של המתלוננת אל דוכן העדים היה מאוחר לעדותה, אין לומר כי תוכן הדברים שהובא בו לא היה במידעת המערער ובאות כוחו אף קודם לכן. ולראיה, המתלוננת נחקרה על ידי המשטרה בפעם השלישייה ביום 10.4.2013, בעודה נתונה באשפוז, וזאת לאחר דיווח של ד"ר רגולסקי לפרקיות המשפט ולפקידת הסעד באשר לאמירותיה לאנשי הצלות על כך ששיקרה בקשר למשעי המערער (ראו ת/8, דיווח מיום 27.3.2013 ומיום 24.3.2013 ומיום 2013 בו כתוב ד"ר רגולסקי "אני מציע שתזמין את חוקר הנוגע לבירור חזר במחלקה"). הודעה זו של המתלוננת לא הוגשה כראייה מטעם המערער (בדומה ליתר הودעותיה), וטעמי עמו. מילא, לא ניתן לומר כי דבריה של המתלוננת על כך שהיא חוזרת בה מתלוננה לא היו במידעת המערער ובאות-כוחו עוד קודם לעדותה. מסקנה זו עולה בbiror גם מחקירתה הנגדית של המתלוננת בבית המשפט, במהלךה היא נשאלת על דברים דומים שאמרה לוועדה הפסיכיאטרית ביום 5.5.2013 כמו גם לד"ר רגולסקי (ראו עמ' 219-217 לפרטוקול הדיון מיום 4.7.2013).

בנסיבות אלה, כאשר בתיעוד הרפואי הנוסף המאוחר לעדות המתלוננת לא היה שום חדש, בדיון דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה להסביר את המתלוננת אל דוכן העדים, ואין לקבל את טענת המערער שההחלטה זו קיפה את הגנתו.

55. המערער ניסה להציג עוד על סתיירות בגרסת המתלוננת, תוך שטען כי אלו פוגמות במהימנותה. ואולם, סתיירות נטענות אלו, לאו סתיירות הן.

כן, טען המערער כי דברי המתלוננת לאמה במהלך העימות - לפייהם כאשר ביקשה לספר לה בפעם השנייה על מעשי המערער (בימים 20.6.2012) אמרה לה שהיא רוצה לספר לה משהו "בתנאי שהוא יכול לשומר סודות" - אולם מתישבים עם טענתה שמספרה לאם עוד באוקראינה על משעי המערער.

טענה זו אין בה ממש, שכן מבחינת המתלוונת היא נשאה כל העת את מעשי המערער כסוד גדול ומאיים, אותו היה עליה להסתיר מסביבתה. היא ניסתה בעבר לשטא את האם בסודה, אך האם לא עשתה דבר כדי להפסיק את ההתעללות המינית בה, ונגגה אליו אינה רואה ואניoid יודעת דבר מכל המתרחש. המתלוונת מצידה לא שבה לשטא את אמה בדברים עד לאותו מועד, ولكن מנוקדת מבטה, ומשהמערער דחק בה כל העת שלא לחשוף את המעשים, היה הדבר עדין בגדיר סוד.

המערער הוסיף וטען כי דברי המתלוונת למערער בעימות - לפיהם בפעם הראשונה שכפה עליה קיום יחסיו מיון גיגנאלים הוא "כעס עליה ואז התחנן שתסתובב ותרים את הרجل ואז הוא הכנס" - אינם מתישבים עם גרסהו לפיה המערער כפה עליה את המעשים בניגוד לרצונה.

טענה זו, אשר מוטב היה לה שלא נטענה משנטענה, אינה לוקחת בחשבון את התנהגותו החמורה של המערער כלפי המתלוונת לאורך השנים, ואת מרכיבות יחסה אליו. שהרי על פי תיאורה של המתלוונת, במרבית הפעמים בהם כפה עצמו המערער עליה, הוא לא עשה כן על ידי ריתוקה למיטתו בכוח, תוך שהיא מנסה להימלט מאחיזתו. לא זו הייתה דרכו של המערער. הדרך בה נקט הייתה חמורה לא פחות: הוא הכתיב למתלוונת את אופן ביצוע המעשים עוד מגיל צעיר, תוך שלימד אותה כיצד להביא אותו לידי סיפוק מיני, ואמר לה כי היא תתרגל למעשים, וכי טוב שהוא זה שעושה אותם, ולא אחר. משכך, אף אם המערער "התחנן" בפני המתלוונת שתציב את גופה בתנוחה המתאימה כדי שיוכל לבועל אותה, אין לומר כי הוא לא כפה עליה את המעשים.

56. המערער טען עוד, כי הממצא שעלה מבדיקה ד"ר מימון, לפיו קروم הבתוין של המתלוונת היה שלם, כמו גם העובדה שבבידקה הביוולוגית שנערכה לה לא נמצא שרידי זרע או DN"א של המערער על גופה - אינם מתישבים עם תלונות המתלוונת במשטרה לפיה המערער אنس אותה ימים ספורים קודם לכן, תוך שהגיעו לסיפוק מיני.

אף טענות אלו אין לקבל, שהרי היעדר ממצאים ביולוגיים, כשם שאינו תומך בגרסת המתלוונת, כך גם אין מאין את הנסיבות המעשים. אף המומחה מטעם המערער, פרופ'ysis, שב והציגו בן בוחות דעתו כי "העדן שנינויים חבלתיים טריים או ישנים בקרים הבתוין אינם שוללים את התלונה עצמה" (עמ' 660 לפוטווקול הדיון מיום 25.6.2015).

57. המערער העלה עוד שלל טענות נגד הפרקליטה שנייה את חקירתה הראשית של המתלוונת בבית המשפט, בטענה כי התantha את האפשרות שהמתלוונת תפגוש את אביה המערער בתום הדיון, בתוכן הדברים שתשתמשו בעדותה; ונגד המותב בבית המשפט המחוון, שלא ניתן למתלוונת לצאת להפסקה במהלך עדותה, באופן שהbia, לטענת המערער, לסייע תוכן העדות ומילא גם לעיוות דין.

עינתי בפרוטוקול הדיון במלכו העידה המתלוונת, ולא מצאתי ממש בפרשנות המערער ביחס לדברי הפרקליטה במהלך הדיון. אין חולק כי בעת עדותה הייתה המתלוונת במצב נפשי מורכב יותר, כפי שבא לידי ביטוי בקוצר-רוחה, בקלות שהשמיעה ובשאלת-לבנה, עליה חזרה שוב ושוב, לפגוש את אביה המערער. ד"ר רגולסקי, יחד עם העובדת הסוציאלית במחלקה בה הייתה המתלוונת מאושפזת אותה עת, המליצו להימנע ממתן עדותה בנסיבות הוריה (ראו מכתבם מיום 3.7.2013, אשר הוגש בפתח עדות המתלוונת וסומן ת/6; צוין כי בניגוד לטענת המערער, לא מצאתי פסול בהגשת המכתב כראיה, ומכל מקום ברור הוא כי בית המשפט לא נדרש לנוינו לצורך קביעת ממצאים באשר למצובה הנפשי של המתלוונת). מטעם זה הוחלט מבעוד מועד לקיים את הדיון במוגל סגור, כאשר המערער צפה בעדות המתלוונת אך לא נכח באולם בית המשפט (ראו החלטת בית המשפט המחוון מיום 4.7.2013, בעמ' 142 לפוטווקול).

מקראת פרוטוקול הדיון ניכר דוקא כי הן המותב שישב בדיון הפרקיליה שניהלה את חקירת המתלוונת התייחסו בעדינות וברגשות למטלוננת, תוך הכרה במצבה הנפשי המורכב, ותוך שהציגו בפניה כי החלטה אם היא תוכל לפגש את המערער אינה נתונה לשיקול דעתם (ראו למשל שם, בעמ' 152). נדמה כי מטעם דומה ביקש בית המשפט לשמוע את העדות ברצף, מבלתי לקטו עתה, ומכל מקום לא מצאתי כל ממש בטענה כי הדבר גרם לעיוות דין.

במאמר מוסגר יzion כי דוקא דבריה של באת-כח המערער למטלוננת באותו מעמד, לפיהם המערער "ראה ושומע" אותה, נאמרו שלא לצורך, וניכר כי הסעירו את נפשה של המתלוונת, שבאה וביקשה לדעת האם אביה צופה בה (ראו למשל שם, בעמ' 152-153, 229-230 לפרטוקול).

58. לsicום חלק זה של הדיון: לאחר שבחןתי היבט את טענות המערער, לא מצאתי כי הונח יסוד להטעurb בקביעת מהימנות שייחס בית המשפט המחויז לעדות המתלוונת ולהזוקים שנמצאו לה. גרסת המתלוונת בכללותה היא קוגרנטית, ונתמכת היבט בריאות הנוספות. אין בטעוד הרפואית הרבה שאלוי הפנה המערער כדי להטיל בה ספק, שכן בחינת אמרותיה בהקשר בו נאמרו, מלבד דוקא על כנותה ועל נסiona להכיל את הממציאות הקשה והמורכבת אליה נקלעה בעל כורחה.

aphael אפוא כתעתן לדיון בטענת המערער לפיה שגה בית המשפט המחויז בהעדפו את ממצאי חוות הדעת של ד"ר אופיר על פני חוות הדעת האחרות שהוגשו, ובדוחתו את העמדה לפיה המתלוונת סובלת מ"שקרים פתולוגית" כתופעת לוואי של מחלת האפילפסיה בה היא חוליה עוד משחר יולדותה.

דיון בטענות המערער באשר למצבה הנפשי של המתלוונת

59. כפי שתואר בהרחבה לעיל, בעוד שד"ר אופיר סקרה כי חשיפת הפרשה גרמה למטלוננת להפרעה בתרכז חבלית מורכבת, באופן המסביר את מכלול התסמינים מהם היא סובלת, העריכו ד"ר וירוזוב ופרופ' קריינין כי המתלוונת חוליה במהלך האפילפסיה או במהלך אורתרת הגורמת לה להזות ולשקר. לעומתם, סבר ד"ר רגולסקי כי המתלוונת סובלת משלל אבחנות, ובין היתר הפרעת אישיות קשה על רקע ארגני, המביאה לכך שלא ניתן לחתם אמון בדבריה. יחד עם זאת, ד"ר רגולסקי לא שאל את האפשרות לקיומה של הפרעה בתרכז-חבלית לא טיפוסית, בדומה לאבחנה של ד"ר אופיר.

בית המשפט המחויז העדיף את ממצאי חוות הדעת של ד"ר אופיר, אשר בדקה את המתלוונת ולא הסתמכה רק על עיון בטעוד הרפואית בעניינה (להבדיל מד"ר וירוזוב ופרופ' קריינין). בית המשפט מצא כי חוות הדעת של ד"ר אופיר, אשר לה מומחיות מיוחדת בתחום נפגעי עיריות מיין, מציעה הסבר מנומך ו邏輯י למכלול התסמינים והתופעות שאובחנו אצל המתלוונת, באופן התואם את מאפייניה של הפרעה בתרכז-חבלית מורכבת בקרב קטינים נפגעי עיריות מיין בטור המשפחה.

60. ההכרעה בין חוות דעת מנוגדות אינה פשוטה, קל וחומר כאשר אין מדובר רק באבחנה פסיכיאטרית, אלא בছזון המשולבת באבחנה נירולוגית, כפי שנטען על ידי המומחים מטעם המערער.

ואולם, יש לזכור כי חוות דעת שימושות כל' עוז בלבד בידי בית המשפט כדי להגיע להכרעה, והן אינן מחייבות את שיקול דעתו (ראו יוסף אלרון "חוויות-דעת פסיכיאטריות מנוגדות: השיקולים שבבסיס ההכרעה השיפוטית" סוגיות ישומיות בפסיכולוגיה משפטית 181, 185 (דוד גיל ומשה זכי עורcis, 2011)). בסופה של דבר, ההכרעה אם המתלוונת חלהה במחלה האפיפסיה באופן שגרם לה לשקר ולבזות מליבה את מעשי המערער, אינה מתבססת רק על חוות דעת המומחים, אלא על מכלול חומר הראיות שהונח בפני בית המשפט. תפקידו של בית המשפט אינו מתמצה אף רק בהכרעה בין חוות הדעת המנוגדות, שהערכותיהן שונות זו מזו, אלא בגיבוש מסקנה כוללת, המתישבת עם התמונה הריאיתית כולה (ראו והשוו: עניין דahan, בפסקאות 39-40).

61. בנסיבות דנן, לא מצאתו יסוד להטער במסמך בית המשפט המחויז לפיה התייעוד הרפואי על מצבה הנפשי של המתלוונת לאחר הגשת התלונה, תומר דויקא באבחנותה של ד"ר אופיר, שסבירה כי המתלוונת סובלת מהפרעה בתרא-חלבית מורכבת, וכי שלל ההתנהגויות והסימפטומים שהפגינה תואמים היטב אבחנה זו.

62. באשר חוות דעתו של ד"ר רגולסקי, מצאתו קושי לא מבוטל בקביעתו באשר להיעדר אמינות מצד המתלוונת.

ראשית, כפי שתואר בחוויות הדעת, קביעה זו נשענת על השוואה בין הגרסה שמסרה המתלוונת במשפטה לבין זו שמסרה למטפליה, ובמקרים אחדים אף על השוואה בין גרסתה במשפטה לגרסהה בעדותה בבית המשפט. ברι כי קביעה מסוג זה מציה בתחום סמכותו של בית המשפט, וחורגת במידה רבה מתחום מומחיותו של ד"ר רגולסקי.

שנית, גם לגוף העניין, הסתריות עליו הצביע ד"ר רגולסקי (אשר פורטו לעיל בפסקה 21 במסגרת תיאור חוות דעתו) כمبرשות היעדר מהימנות מצד המתלוונת, ככל שאכן מדובר בסתריות, אין מהותיות בעניין, ומזכירות בשולי גרסת המתלוונת.

בפרט, שב ד"ר רגולסקי וטعن כי קיימת סתריה מהותית בגרסה המתלוונת ביחס לתיאור מעשי המערער, שכן "פעם אחת היא סירה שקיימה עם האב יחסין אוראליים ואנאליים, ולא יחסין מין וגינאליים. בפעם אחרת היא דיווחה שבשנה האחרונה היו לה עם אביה יחסין מין מלאים (כלומר אונס) לפחות 50 פעם בשנה האחרונה". בנימוקו הערעור החרה החזק המערער אחורי והדגיש שוב ושוב את הפער בין דיווחיה של המתלוונת בעניין זה.

ואולם, למעשה אין מדובר כלל בסתריה, שכן על פי גרסת המתלוונת (כפי שהוצאה גם בכתב האישום) לאורך ארבע שנים כפה עליה המערער לקיים עמו יחסין אוראליים ואנאליים, ורק בשנה האחרונה לפני חישיפת הפרשה דרש ממנו לקיים עמו גם יחסין מין וגינאליים. על פי האמור בכתב האישום, המבוסס - קר יש להניח - על גרסת המתלוונת במשפטה (כאשר הודיעותיה לא הוגשו כרואה), לאחר הפעם הראשונה בה בעל המערער את המתלוונת מלפנים, בשלבי שנת 2012 או בראשית שנת 2013, הוא הוסיף ועשה כן במספר רב של מועדים. נמצא אףו, כי במקרה דיויקא עקבית למדי.

לנוכח קשיים אלו באימוץ הנחותיו של ד"ר רגולסקי, שעמדו בבסיס חוות הדעת, אני מתקשה לקבל את הערכתו לפיה המתלוונת גילתה חוסר אמינות בשל "פערים וסתירות בדבריה ובהתנהגותה". מילא, לפחות במובן מסוים נשמתת הקרקע מתחת למסקנותו לפיה חוסר אמינות זה הוא ביטוי ל"הפרעת אישיות קשה, על רקע ארגאני", כאמור בחוות דעתו.

63. ועוד זאת. ד"ר רגולסקי הבahir, בגין חוות הדעת, כי "מטרת האשפוז הייתה טיפול בנערה, ולא הסתכלות

לצורך הערכה פסיכיאטרית" ומכאן אף לשיטתו חסרונה הבורר של חוות הדעת. במהלך חקירתה החזרת, לשאלת בית המשפט, הוא הבHIR כי יש קושי מהותי לעורך חוות דעת מומחה לגבי מטופל שלו, שכן המעמד של עד מומחה סותר באופן אינהרנטי את תפקידו כרופא מטפל, שאינו אובייקטיבי, ואשר הידע שלו "مبוסס על נטיית לב" (עמ' 266 לפוטוקול הדיון מיום 4.12.2014).

64. מכל מקום, והיא העיקרי - מקובלת עלי מסקנת בית המשפט המחויז כי לא הונחה תשתיית ראייתית מספקת לטענת המערער באשר למחלות המתלוננת ולהשלכותיה על Amitiyot תלונתה, באופן שהיה בו כדי לבסס ספק סביר באש灭ו.

בחומר הראות-Colon אין בנמצא ראייה חד משמעית לכך שהמתלוננת הייתה חוליה במחלות האפילפסיה או במחלות ארגניות אחרות קודם לחשיפת הפרשה. אמנם, המתלוננת חוותה התקף בעת אשפוזה הראשוני במחלקה הפסיכיאטרית, אשר בעקבותיו נשלחה לבדיקה נירולוגית. ואולם, לא זו בלבד שבדיקה זו לא העלתה ממצא חד-משמעותי, אלא שairova זה התרחש רק לאחר הגשת התלונה, ואין בו כדי להעיד על התפרצויות של מחלות האפילפסיה אצל המתלוננת בשלב מוקדם יותר.

המעערר ביקש לטעון כי קיים תיעוד רפואי למחלות המתלוננת עוד מילדותה, ובהקשר זה הפנה ל"תרגום של דוח רפואי נירולוגי, שככל גם דיווחים מן הילודות הקדומה" של המתלוננת. דוח זה לא הגיע כראיה לבית המשפט המחויז, הגם שהוא ידיעתו של ד"ר רגולסקי בטרם ערכית חוות דעתו (ראו עמ' 2 לחוות דעתו). בנסיבות אלה, ועל פי הכללים הנהוגים במשפטנו, מובן כי לא ניתן להסתמך על האמור בו.

יתר על כן, אם אכן הייתה המתלוננת חוליה במחלות האפילפסיה, ניתן היה לצפות כי יימצא לכך תיעוד רפואי כלשהו, ולפחות כי הוריה ידעו על כך, אם לרופאה, ואם במהלך חקירת המשטרה בפרשא,פרט כאשר ידעו לדוח על בעיות רפואיות אחרות מהן סבלה המתלוננת.

65. כאשר נשאל בא-כוח המערער בדיון שנערך לפניינו, האם הוא יכול להציג עלי תיעוד רפואי כלשהו למחלות המתלוננת קודם לאשפוזה, הוא הפנה לדיווח שדיוחה אם המתלוננת לרופאה בקופת החוליםים על תופעת הרטבהليلית ממנה סבלה המתלוננת, וטען כי "זה אחד הסימפטומים של אפילפסיה" (עמ' 5 לפוטוקול הדיון בבית משפט זה מיום 23.7.2020).

טענה זו, שלא נמצא לה תימוכין מדיעים, אין לקבל. יודגש כי אף המומחיות מטעם המערער, ד"ר וירזוב, התייחסה לסימפטום של "בריחת שתן", שאינו דומה לתופעה של הרטבה לילית, מכל מקום, ברור כי תופעה זו יכולה להיגרם מסיבות שונות בתכליות.

66. המערער ביקש לטעון, כי התיעוד בת/8 מלמד על קיומה של מחלת ארגנית אצל המתלוננת, וכי היא עצמה אמרה למיטפלייה שהיא סובלת ממחלה האפילפסיה עוד מילדותה.

באשר לקיומה של מחלת ארגנית, הפנה המערער גם בהקשר זה לחוות הדעת של הפסיכולוג מאיר נדבר בה נכתב כי המתלוננת סובלת "cnrara מפגיעה ארגנית". עיון בחוות הדעת מעלה כי הלהמנה אפשרות זו בחילוק הדיון של חוות הדעת, בין שלל פגיעות וקשיים מהם סובלת המתלוננת:

"נראה כי קיימים קשיים בסיסיים - ריבוי טראומות לאורך ההתפתחות. cnrara פגיעה
עמוד 27

אורגנית, קושי בקיום גבול מובחן בין האחד, קושי לקיום אינטראקציה בין אישית בגבולות סבירים, כל אלה מגדימים את הקושי האישורי הבסיסי של [המתלוננת] (שם, עמ' 4; הדגשה הוספה - י' א').

ואולם, כעולה מגוף חווות הדעת, הנחה זו אינה נשענת על אבחנה עצמאית (אשר עורך חוות הדעת - פסיכולוג בהכשרתו - אינו מוסמך כלל לעשотה), אלא היא מותבשת על מידע שנמסר לו מפי באת-כוח המערער, כפי שצין:

"ראוי לציין כי עורכת הדיון שמייצגת את האב ביקשה לדבר איתי. הציגה בפני אינפורמציה אותה תרגמה בעצמה ממחברת כתובה בכתב קירילי. מהאינפורמציה שעלתה עליה כי [המתלוננת] הינה חboldת ראש והייתה בעקב וטיפולים לאורן השני[ם], עוד בהיותה קטנה מאד, באוקראינה" (שם, עמ' 1).

МОВІН אפוא כי אין לראות באמירה זו ראייה של ממש ובשלת משקל לכך שהמתלוננת סבלה מפגיעה ארגנית כלשהי.

67. עוד הפנה המערער למכتبיהן של הרופאות המתפלות ד"ר שפרינה וד"ר אבו עג'אג' לועודה הפסיכיאטרית מיום 19.3.2013 ומיום 14.4.2013, בהם נכתב כי "על פי תצפית קלינית ובדיקות קליניות חוזרות במהלך האשפוז ניתן להסיק שהיא לוקה במצב פסיכוטי פעיל על רקע מחלת EPILEPSY" וכי המתלוננת "עובדנה כלוקה במצב פסיכוטי על רקע הפרעה מוחית ארגנית עם חשד למ.G.EPILEPSY.", וביקש לראות בתיעוד זה ראייה לכך שהמתלוננת אכן סובלת ממחלה האפילפסיה.

ואולם, ד"ר שפרינה וד"ר אבו עג'אג' הן רופאות פסיכיאטריות, חוות דעתן הتبססה על הכשרתן זו, ולא על אבחנה נירולוגית שערכו למתלוננת. הן לא זומנו על ידי המערער למסור את עדותן במשפט. מקרית הדברים בהקשרם, ברור שמכتبן אינם מוציאים אבחנה נירולוגית למתלוננת, אלא הערכה פסיכיאטרית, תוך מתן המלצה להמשך אשפוז. בנסיבות אלו, מובן כי אין ללמידה מתייעוד זה את המסקנה שביקש המערער להסיק מהכתובים.

68. לבסוף, טען המערער שהמתלוננת העידה על עצמה כי היא סובלת ממחלת האפילפסיה עוד מילדותה. בהקשר זה, הפנה לפורתוקול הדיון בפני הוועדה הפסיכיאטרית המחוזית, מיום 21.3.2013 (המשך ב7/8), העורק בכתב יד, אשר התקיים כשבועיים לאחר שהמתלוננת, שהיתה נתונה עת באשפוז, נפלה ונחבלה בפניה, בשעת לילה, ונשלחה לקבלת טיפול במזון בית החולים. בעת הדיון בפני הוועדה הפסיכיאטרית המתלוננת הייתה עדין חבולה בעינה, ובעקבות זאת נשאלת המתלוננת והשיבה כך:

ש: מה יש לך בעין?
ת: הייתה לי אפילפסיה בלילה פעם ראשונה שאני נופלת. פעם הייתי רק רועדת והיה נשבר לי כוס מהיד אבל הפעם נפלתי קיברתי מכח בראש.
ש: אבחנה של אפילפסיה את מכירה?
ת: כן כבר עוד שהייתי קטנה ברוסיה".

ואולם, לנוכח מצבה הנפשי של המתלוננת אותה עת (כפי שבא לידי ביטוי באבחנת הוועדה הפסיכיאטרית במהלך הדיון), קשה לקבל כי המתלוננת הייתה יכולה לספק אבחנה רפואית מדויקת למצבה. זאת בפרט כאשר היא אמרה מחד גיסא כי זו "פעם ראשונה שאני נופلت" ומайдן גיסא כי הדבר קרה בעבר "עוד כשהייתי קטנה ברוסיה".

זאת ועוד, בפרוטוקול אותו דיון הובאו גם דברי האם בפני הוועדה, אשר הכחישה את אמיתות התלונה נגד המערער ואף מצאה לנכון להציג כי "עוד כשהיינו ברוסיה נבדקה על ידי נירולוג שאיבחן אצל [המתלוננת] איזה סינדרום יש מסכימים". לנוכח התרשומות של בית המשפט המחויז מאי-מהימנות האם ומנסיונה הלאורו לשיבוש ראיות, נדמה כי דברים אלו של המתלוננת בשלב זה, תלויים על בלימה.

יתירה מזאת, בחקירה הנגדית בבית המשפט נשאלת המתלוננת האם היא נפללה בעבר ונחבלתה והשיבה בשילול, לדבריה הדבר פעם אחת בלבד, בעת האשפוז, ודבר דומה לא קרה לה בילדותה באוקראינה. כשנשאלה "באיזה מחלות חלית באוקראינה?" השיבה "לא יודעת. לא היו מחלות" (עמ' 179-180 לפרטוקול הדיון מיום 4.7.2013). לנוכח זאת, אין בידי לקבל את הטענה כי יש לראות בדברים שאמרה המתלוננת באותו דיון בפני הוועדה הפסיכיאטרית ראייה חד משמעות לכך שהיא סבלה ממחלת האפילפסיה עוד מילודתה, בפרט כאשר היא הכחישה זאת בעדותה בבית המשפט.

69. מסקנת הדברים היא, כי משאין נמצא כל תיעוד רפואי או דיווח רלוונטי מצד ההורים, לא הונם בסיס ראייתי, אף לא קלוש, לכך שהמתלוננת חلتה במהלך האפילפסיה קודם להגשת התלונה.

70. בענין זה, אין בחוות הדעת של ד"ר וירוזוב כדי להועיל למעערר. מציאה של ד"ר וירוזוב, לפיהם המתלוננת סובלת ממחלת האפילפסיה עוד מילודתה, מתבססים במידה רבה על דוח רפואי מאוקראינה, שלא הוגש כראייה במשפט, ולא בצד. חוות דעתה של ד"ר וירוזוב אינה יכולה להשלים את החסר הרائي בהגשת תעודה רופא " שנעשתה מחוץ לישראל", בהתאם לדרישת סעיף 22 לפקודת הראות [נוסח חדש], התשל"א-, 1971, המורה כי:

"לא קיבל בית משפט כראייה חוות דעת או תעודה רופא שנעשו מחוץ לישראל, אלא
כשיעור עליהן אישור של נציג קונסולרי או דיפלומטי של ישראל -
(1) שהחתיימה על חוות הדעת או תעודה הרופא ראייה לאומן;
(2) שלפי חוקי המקום שבו נעשתה חוות הדעת או תעודה הרופא צפוי למומחה או
לרופא עונש על דבריו שקר הכלולים בה".

למעשה, ד"ר וירוזוב, אשר לא בדק את המתלוננת עצמה, צינה בምפורש בחוות דעתה ובעדותה בבית המשפט כי היא אינה שוללת את האפשרות שההתופעות מהן סובלת המתלוננת, ובהן ההתקפים האפילפטיים, ניתנות להסביר גם על רקע פגעה מינית שעברה (עמ' 874-875 לפרטוקול הדיון מיום 15.3.2016).

71. אף אם הייתה מניה כי המתלוננת אכן חולה במהלך האפילפסיה, לא היה בכך כדי להועיל למעערר. זאת, מאחר שלא הוכח כל קשר ממשי בין מחלת זו לבין התופעה של "שקרים פטולוגית" לה טען המערער, במובן זה שהמחללה הנטענת גרמה למתלוננת לבדוק מליבת את כל המעשים שייחסה לו.

72. המערער ביקש לטעון, כי המתלוננת סובלת מהיזות, באופן שאינו אפשר לייחס לה מהימנות כלשהי. בהקשר זה, שב והפנה המערער לтиיעוד רפואי מהלך אשפוזה של המתלוננת (ת/8), אשר בו נזכר כי המתלוננת מדוחות לעיתים על הזיות שווה, בשעות הלילה (ראו למשל חוות דעת של הפסיכולוג מאיר נדב מיום 14.5.2013; בדיקה פסיכיאטרית שנערכה למתלוננת ביום 6.3.2013, על ידי ד"ר ניב גולד).

ואולם, תיעוד זה, המתיחס כולו למצבה הנפשי של המתלוננת לאחר הגשת התלונה, אינו מלמד על מצב פסיכוטי בו הייתה נתונה המתלוננת עובר להגשתה; וממילא אין בו כדי להצביע על קושי להאמין לדבריה של המתלוננת

בעת שנאמרו לראשונה. למעשה, ההיפך הוא הנכון, שכן תיעוד זה מתיישב דווקא היבט עם ממצאי חווות הדעת של ד"ר אופיר, אשר העריכה כי החרמלה הנפשית במצבה של המתלוננת אירעה בעקבות חשיפת הפרשה, וכותצתה מביטול אותו מנגנון דיסוציאטיבי שאפשר לה לתקף במצבות הבaltı אפשריות בה הייתה נתונה עד אותה עת.

73. המערער הוסיף והפנה למכתבו של ד"ר רגולסקי לפסיכיאטר המחויז מיום 20.3.2013, המציין אף הוא בת/8, אשר ממנו עולה,ձ'אורה, כי המתלוננת חוויתה הזיהות עוד קודם לחשיפת הפרשה.

ואולם, עיון במסמך זה מעלה כי הדיווח על אותן הziות נעשה מפני האם, כשלושה שבועות לאחר חשיפת הפרשה:

"האם שללה מכל וכל התנהגות אלימה מצד האב, ואף דיווחה על כך שהנערה סיירה מחדש לפני האשפוז שהיא יודעת שחייבים לחטוף אותה להשלכה בשלוש ברמודה עד אשר לעולם לא תימצא" (שם, עמ' 2).

בנסיבות בהן האם מצדדتا באופן מוחלט בבעלה המערער וטעונת כי המתלוננת טפהה עליו עלילת שווה, אך מובן הוא כי יש קושי של ממש להסתמך על דברי האם בקשר למצבה הנפשי של המתלוננת עבור להגשת התלונה. המתלוננת, מצידה, כאשר נשאלת על כך בחקירה הנגדית, פרצה בצחוק ואמרה כי סיפור זה קשור לשיעור פרטי "ברוסית" ותו לא (ראו עמ' 242 לפרטוקול הדיון מיום 4.7.2013).

74. המערער הפנה עוד לכך, שלפי עדות המתלוננת בלילה שלפני חשיפת הפרשה חלמה חלמה חלום במסגרתו הייתה לה התגלות אלוהית, ונאמר לה שעלייה לספר על מעשי אביה.

ואולם, בניגוד לפרשנות שambil שמדובר במקרה בלבד לדברים אלו, כשלעצמם אין סבור כי יש ביכולתם להuid על כך שהמתלוננת הגישה את התלונה בהיותה במצב פסיכוטי, וכי בדתה עלילה מליבה. יעצצת בית הספר סיירה, כי כאשר שאלת את המתלוננת מדוע החליטה לחשוף את הפרשה באותה עת, היא השיבה "שהיא הגעה להחלטה לספר גם בגלל שכנהרא לילה קודם ... היא חלמה איזה חלום ובחלומו העבירו לה מסר שהיא צריכה לספר" (ראו עמ' 33 לפרטוקול הדיון מיום 30.5.2013). המתלוננת עצמה, בעימות שנערכו עם הוריה, הסבירה כי בחולמה היה "איזה שהוא קול אמר לי שאין צריכה לлечט למשטרה" וכי זו פעם ראשונה ששמעה או חלמה על קול זהה (עמ' 241-240 לפרטוקול הדיון מיום 4.7.2013). יש לזכור, ברקע הדברים, כי המתלוננת גדלה וחונכה במשפחה נוצרית אדוקה, ולכןו "קול" אינו זר לאמונה ולאורח חייה (ראו לעין זה גם דבריה בעימות עם הוריה, לפיהם "אני קראתי בתנ"ר והתפלلت ואלהיים נתן לי פתרון עזר נתן לי רצון"; ת/10, עמ' 20).

ניתן לפחות לפחות לפרש את אותה "התגלות אלוהית" עליה סיירה המתלוננת כגוף כוח ואומץ מצידה לדוח על מעשי המערער, ואין בהם כדי להuid על הזיה או מצב פסיכוטי שהביאו אותה לבדוק עלילה שלמה מליבה.

75. ולבסוף, אין מקבל את טענות המערער כי התגלות המשיבה בהגשת חוות הדעת של ד"ר אופיר חרגה מסדרי הדין הנהוגים, וכי שגה בית המשפט המחויז כשהתיר את הגשתה לאחר תום פרשת התביעה.

במסגרת נימוקי הערעור נטען תחילת, כי המשיבה זימנה את ד"ר אופיר כעדת הזמה, על אף שהיא עומדת בתנאי סעיף 165 לחוק סדר הדין הפלילי. ואולם, במסגרת עיקרי הטייעון מטעם המשיבה, הובהר כי ד"ר רגולסקי מונה כמומחה מטעם בית המשפט (ולא מטעם התביעה; ראו החלטת בית המשפט מיום 11.7.2013), וכי העדתה של ד"ר עמוד 30

אופיר נעשתה בגדר סעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי, כראיה שהובאה מטעם בית המשפט.

המערער אינו חולק על כך שלבית המשפט קنية סמכות להורות על הזמנת עד לאחר סיום הבאת הראות מטעם בעלי הדין, לפי סעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי, אך לשיטתו מקרה זה אינו בא בגדר המקרים החרגים בהם עשה בית המשפט שימוש בסמכותו זו.

המערער הדגיש בהקשר זה, כי המשיבה הצהירה על כוונתה להזמין מומחה נוספת בחודש נובמבר 2013, לאחר קבלת חוות דעתו של ד"ר רגולסקי, אך רק למללה משנה לאחר מכן, ביום 22.2.2015, הגישה בקשה להורות על הזמנת ד"ר אופיר לממן עדות בבית המשפט. בנסיבות אלה, לשיטת המערער, נפל פגם בהתנהלות התביעה, ולא היה על בית המשפט להיעתר לבקשה.

. 76. טענה זו אין בידי לקבל.

סעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי מאפשר לערוכה הדיונית להורות על הזמנת עד או על הבאת ראייה, לאחר שסימנו בעלי הדין להציג את ראיותיהם, וזאת "אם לבקשת בעלי דין ואם מיזמת בית המשפט". ההסדר הקבוע בחוק מבטא את האיזון בין שמירה על סדרי הדין של ניהול המשפט ועקרון סופיות הדיון, לבין הצורך לאפשר גמישות דיונית שמרתה גilio האמת ומונעת עיוות דין (לענין הבאת ראות לאחר תום סדר הראות במשפט, ראו: יוסף אלרון "קבלת ראות שלא על פי סדר הדין" המשפט כרך יב 15, 17 (תשס"ז)). בפסקה נקבע בענין זה כי:

"בצד הכלל, כי הראות צריכות להיות מוגנות בזמןן הרגיל והמקובל, יש להכיר בשיקול-דעת בית המשפט לסתות מהכלל, במקרה שהוא ימצא זאת לנוח. הפעלת שיקול-דעת זה אינה צריכה להיות עניין שבשגרה. יש להניח, כי ככל שהצד התרחק מהמועד הקבוע בחוק להבאת ראות, וככל שהמשפט מתקרב לשלב מתן פסק הדין, קר יקשה לשכנע את בית המשפט להפעיל את שיקול הדעת, אך הסמכות לכך קיימת תמיד. בית המשפט ישköל את צורכי הנאשם מזה ואת צורכי החבורה מזה. במסגרת שיקולו אלה יעמיד בית המשפט בראש מעיניו את השיקול, שלא יגרם עיוות דין לנאים. לענין זה אין לומר, כי נגרם עיוות דין, משום שראייה חדשה ס"עה להרשעתו. פשוטא, שאם התביעה מבקשת להביא ראייה חדשה, יש בה בראייה זו כדי לסייע להרשעת הנאשם, שאם הייתה ביכולתו של הנאשם להתגונן כראוי" (ראו: ע"פ 951/80 קניר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3), 505, 516-517).

את הסמכות להורות על הזמנת עד לאחר תום פרשת התביעה יש להפעיל אפוא בנסיבות, תוך שמירה על זכויות הנאשם בהליך הפלילי (וראו והשו לענין זה דברי חברי השופט נ' הנדל בע"פ 5617/15 מריסאת נ' מדינת ישראל, בפסקאות 10-11 (2016) 27.7.2016), באשר להבאת ראייה ביוזמת בית המשפט לאחר שסימנו בעלי הדין להציג את ראיותיהם). יחד עם זאת, איני מקבל את הטענה כי אין כל מקום להפעילה רק משום שהتبיעה היא זו שבקשה את הצגת הראייה לאחר תום מסכת ראיותיה.

. 77. בנסיבות דין, בהן ד"ר רגולסקי התמנה כמומחה מטעם בית המשפט (ולא, כתענת המערער, עד מטעם המשיבה), ובו נר כבר לאחר שהלה הגיע את חוות דעתו הכריזה בא-כוח המשיבה כי היא שוקלת הזמנת עד נוסף מטעמה אשר יעד על מצבה הנפשי של המתלוונת (ראו החלטת בית המשפט המחויז מיום 22.2.2015; בעמ' 489

לפרוטוקול הדיון), לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטת בית המשפט להתריר את עדות ד"ר אופיר. כך במיוחד, כאשר באונה החלטה צוין בምפורש כי המערער יוכל להביא "עד נוספים בעקבות עדות זו" (בהתאם להוראה סעיף 168 לחוק סדר הדין הפלילי) וכן אכן נעשה בפועל עם הזמנת פרופ' קריינן למסור עדות מטעם המערער.

משכך, ובמכלול נסיבות העניין, לא מצאתי כי נגרם עיוות דין לumaruer בשל התרת עדותה של ד"ר אופיר, אף שהיה זה לאחר תום ראיות התביעה.

78. לסיכון חלק זה של הדיון: לאחר בוחנת מלאו חומר הראיות, אני סבור כי הרשות המערער בדיון יסודה. בניגוד לטענת המערער, לא מצאתי מקום להתערב במצבי העובדה ומהימנות שנקבעו על ידי בית המשפט המחויזי הן באשר למאמנות גרסת המתלוננת בכללותה, הן באשר להעדפת חוות הדעת הפסיכיאטרית של ד"ר אופיר על פני חוות הדעת האחרות, תוך דוחית הטענה כי המתלוננת בדתה מליבת את המעשים המיוחסים לumaruer, על רקע מחלת ארגנית בה חלה בילדותה.

אך בכך לא תמה דרכנו, שכן המערער הוסיף וטען כי יש לזכותו בדיינו מחמת כשל חמור בייצוגו בבית המשפט המחויזי, באופן העולה כדי עיוות דין. אפנה על כן לדון בטענה זו.

דין בטענת המערער לכשל בייצוג

79. לטענת המערער, יש להורות על ביטול הכרעת הדיון בשל כשל חמור בייצוגו בבית המשפט המחויזי, אשר גרם לפגעה בזכותו להילך הוגן. המערער הצבע על שורה של פגמים וחסרים בהתנהלותה של הסניגורית שייצגה אותו בהילך בפני הערכאה הדינונית. יחד עם זאת, המערער לא הגיע את התיחסותה לטענות אלו, תוך שטען כי פניה מצידם הושבה ריקם.

ביום 5.8.2020 הורה חברי השופט נ' הנדל, לבקשת בא-כוcho הנוכחי של המערער, על הגשת תגובת הסניגורית לטענת הכשל בייצוג.

בתגובהה מיום 18.8.2020 דחתה הסניגורית את הטענה כי כולה בייצוגו של המערער, וטענה כי ייצגה אותה "בנסיבות ובנאמנות" ככל שמצובה הרפואי איפשר זאת.

אשר לאי-הגשת הסיכומיים, נטען כי נבער ממנה להגישם במועד בשל נסיבות רפואיות, ובית המשפט לא נעתר לבקשת ארוכה נוספת מעבר לארכות הרבות שכבר ניתנו קודם לכן. לדבריה היא ביקשה לשחרר מייצגו של המערער קודם למועד שנקבע להגשת הסיכומיים אך הלה סירב לכך.

אשר לחקירת המתלוננת, טענה הסניגורית כי היא מיצתה את החקירה כמיטב יכולתה, בהתחשב במצבה הנפשי הרעוע של המתלוננת בהיותה על דוכן העדים.

אשר לאי-בדיקה המתלוננת בידי המומחים מטעם המערער, טענה הסניגורית כי לא ידוע לה על מקרים שבהם הדבר התאפשר; כי הדבר טען היה קבלת הסכמת המתלוננת; וכי האפוטרופוס לדין שמונה למתלוננת התנגד לבדיקה בידי המומחים מטעם המערער.

.80. המערער סומר את טענתה "כשל בייצוג" על מספר אדנים.

ראשית, כך נטען, נפל פגם חמור בהתנהלות הסניגורית בשל כך שהוא "גרה את פרשת ההגנה במשך שלוש שנים תמיימות" תוך ביטול דיונים רבים בשל היעדרה; התעלמה מהחלטות שיפוטיות ולא השיבה לבקשתו בא-כח המשيبة; לא הגישה סיכומים בטרם הכרעת הדין; לא הגישה טיעונים בכתב לעונש (ה גם שטענה בעלפה); ואך לא התייצהה לשימוש גזר הדין.

אין מחולקת כי התנהלות זו של הסניגורית בבית המשפט המחווי מעוררת תמייהה, וזאת בלשון המעטה. בצדק זכתה התנהלות זו לביקורת, הן מצד בית המשפט המחווי בהחלטותיו לאורך ההליך וב הכרעת הדין, והן מצד בית משפט זה במסגרת הדיון בהארכות המ Zucker של המערער, להן נדרש בית המשפט בשל התמשכות ההליך שנגרמה, בין היתר, בשל התנהלות הסניגורית.

ואולם, אין די בהצבעה על פגם בהתנהלות הסניגור בערכאה הדינונית, אף אם חמור הוא, כדי לקבל טענת "כשל בייצוג"; אלא יש להראות כי לנאים נגרם עיוה דין של ממש בשל אותו ה成败. המבחן לקיומו של עיוה דין הוא מבחן סיבתי-תוצאתני, קרי יש להראות כי הייצוג הקושל השפיע על שיקול הדעת השיפוטי, ולאחרלא היה מתקין, תוכאת ההליך הייתה משתנה (ע"פ 11/8868 בגימוב נ' מדינת ישראל, בפסקה 28 (23.8.2012); להלן: עניין בגימוב; אדומה אלאב ונטע זיו "טענת 'כשל בייצוג' בערעורים פליליים: דימוי מול מציאות" ספר דיים וינר על משפט פלילי ואתיקה 45 (2009)).

בנסיבות דין, לא מצאתי כי היה בהתנהלות הסניגורית כדי לפגוע בזכות המערער להליך הוגן או כדי להביא לעיוה דין. כעולה מהכרעת הדין, בית המשפט הקפיד הקפידה יתרה למצות את לימוד הסניגוריה על המערער, בשים לב להתנהלות הסניגורית, ובפרט לעובדה שלא הוגש סיכומים. כך, למשל, בחן בית המשפט את תමילו השיחות המוקלטות בין המתלוונת לאמה, הגם שלא הוגשה חוות דעת הערכאה בהתאם לדין לגבי קבילותם כראיה (ראו פסקה 33 להכרעת הדין; ראו גם עמ' 1079-1076 לפרוטוקול הדיון מיום 10.7.2013); וכן סקר את עדות כל עדי ההגנה הגם שמרביתם לא תרמו כלל לדין בסוגיות שעמדו להכרעה בפני בית המשפט המחווי (ראו פסקה 35 להכרעת הדין). בית המשפט קמא פעל תוך בחינת כל טענות ההגנה האפשריות גם בהינתן הטענות שהועלו על ידי הסניגור בהליך שבפניינו. (ראו והשו עניין בגימוב, בפסקה 29).

זאת ועוד, בית המשפט שב ופנה למערער ובדק עמו האם הוא מעוניין בייצוג על ידי הסניגוריה הציבורית, ואף ביקש לברר עמו האם הוא מבין ומסכים להצחרת הסניגורית, לפיה אם לא יוגשו הסיכומים במועד, לאחר ארוכות רבות שניתנו, יחשב הדבר כויתור מטעמו על הגשתם, והלה השיב בחיוב (ראו למשל בפרוטוקול הדיונים מיום 1.10.2017, ומיום 12.11.2017). בנסיבות אלה, יש קושי לא מבוטל לקבל בשלב זה של ההליך טענת כשל בייצוג בשל אי-הגשת סיכומים בהליך בבית המשפט המחווי (ראו והשו: ע"פ 1262/18 ענטאוי נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (4.8.2014)).

.81. שנית, נטען כי הסניגורית לא העידה עדי הגנה מהותיים וחשובים להגנת המערער; וכי ניהלה את חקירת המתלוונת בבית המשפט באופן מוטעה, בכך שלא מנעה את הדרכתה בחקירותה הראשית על ידי בא-כח המשيبة ולא שאלת אותה בחקירותה הנגדית על מעשי העבירה המוחשים לumarur, העומדים בלב האישומים נגדו.

אשר לטענה בדבר עדי הגנה שלא זמנו, הרי שגם נטען בעלמא ומבל' לציין את זהות העדים שאומתם היה על הסניגורית להעיד, ובאייה אופן, לשיטת בא-כחו הנוכחי של המערער, הייתה משתנה תוצאה ההליך לו היו אומתם עדים עולים על דוכן העדים (ראו סעיף 36 לנימוקי הערעור).

עמוד 33

אשר לטענות בנוגע לאופן ניהול החקירה, הרי שמדובר כי בכר בלבד אין כדי להוות "כשל בייצוג". הסניגורית בחירה באופן מושכל לניהל את הליך ההוכחות כראות עיניה, לאחר שנעיצה עם המערער. במהלך שמייתן של עדויות אחרות וاتفاق בהקשרים אחרים בעדותה של המתלוונת עצמה, לא מנעה הסניגורית מלהתנגד לשאלות הפלקליטה, כמו גם משלائل את העדים שאלות שנדמות כבלתי רלוונטיות. מילא, אין לקבל את הטענה כי בחירת הסניגורית לשאל שאלות מסוימות במהלך החקירה, להימנע משליאל שאלות אחרות, או להימנע מלהתנגד לאופן שבו ניהלה חברותה את החקירה הוא ככלעצמו עולה כדי "כשל בייצוג". יפים לעניין זה דבריו השופט א' לוי בע"פ 678/07 פלוני נ' מדינת ישראל (3.7.2007):

"זכותו של נאשム לבחר בסניגור שייראה לו, היא חלק מזכותו לקיומו של הליך הוגן. אולם זכות זו חובה בצדיה, היינו, כפי שהנאשム ישמח לחלק עם הסניגור את פרי ההצלחה, אין הוא יכול להתנער לאחר מעשה מתוצאת הכישלון במהלך הפלילי, ולהטיל את האשם לפתחו של סניגורו בלבד. קביעתו של קו ההגנה במשפט פלילי נעשית בהיעדרות משותפת בין הסניגור ללקוחו, כאשר זה האחרון תורם את חלקו במישור העובדתי, בעוד שהסניגור ממונה על ניהול ההליך במישור המשפט. ... זימון עד או איזמונו, כמו גם אי-חקירה של עד מקום שבדייעבד סובר אחר כי היה מקום לחקר, אינה מחייבת בהכרח על מחדל של הסניגור, אלא לכל היותר על כישלונו של קו ההגנה שבחר הנאשム לאחר שנזעך בסניגורו. תורה המשפט גוונים רבים לה, ועל כן מה שנראה בעיני של פרקליט אחד כמחדל או כניהול כושל של ההגנה, אינם בהכרח כאלה, הוואיל ואפשר גם אפשר שלאי-חקירה של עד פלוני או איזמונו של עד פלמוניקדמה מחשבה שהובילה למסקנה כי דוקא דרך זו תשרת טוב יותר את עניינו של הלקוח" (שם, בפסקה 8).

נמצא אפוא, כי גם באיזמוני של עדי הגנה (שזהותם לא פורטה) או באופן ניהול החקירה המתלוונת בבית המשפט אין כדי להוות כשל בייצוגו של המערער.

82. שלישית, נתען עוד כי הסניגורית לא הגישה לבית המשפט ראיות רלוונטיות, ובהן מכתבים שלשלחה המתלוונת למערער; תעודה נוטרונית בקשר לאותנטיות מסמכים רפואיים מאוקראינה, יחד עם תמצית המסמכים הללו בתרגום עברית; וכן רשימת המסמכים עליהם הסתמכה ד"ר יירוחוב בוחות דעתה (ראו סעיפים 41 ו-91 לnimoki הערעור).

גם בטענה זו אין כדי לשנות מסקנתה האמורה. החלטת הסניגורית לגבי הריאות שתוגנסה לבית המשפט היא החלטה המצוייה בלב שיקול דעתה המקצועית, ואף אם שגתה, אין לומר כי כשלה בייצוגו של המערער, אשר בחר בה לייצגן.

כך במיוחד, כאשר אין מדובר בראיות שלא הוגשו בשל טעות רשלנית של הסניגורית, אלא בראיות שדווח בהן ושאלות קבילותן נדונה במשפט, ובכל זאת הוחלט שלא להגישן. יודגש, כי לאורך פרשת ההגנה שבה הסניגורית וטענה כי יש בידיה חוות דעת של מומחה לדין הזר לגבי המסמכים מתקה הרפואית של המתלוונת מאוקראינה, אשר תכשיר את הגשותם כראייה (ראו פסקה 42 להכרעת הדיון; ראו גם, למשל, עמ' 1071-1074 לפרטוקול הדיון מיום 7.7.2016; עמ' 1013-1015 לפרטוקול הדיון מיום 7.12.2016; עמ' 1017-1018 לפרטוקול הדיון מיום 5.1.2017). שלא הוגשה חוות הדעת האמורה, אין אלא לתמונה מה הייתה תוכנה והאם בכלל היה בה כדי לתמוך בקבילותם של המסמכים הללו. תמייהה זו אינה מעידה佐קא על רשותות מצד הסניגורית, אלא, באופן סביר יותר, על החלטה מושכלת שהגינה בצדיה.

אשר למכתבים שעלו פי הנטען כתבה המתלוננת למערער, יתכן שגם בעניין זה נתקבלה החלטה מודעת שלא להגישם, ומכל מקום, נדמה כי משקלם הריאיתי מועט. בית המשפט התייחס בהכרעת דין למכתבים אלו, שדובר בהם במהלך המשפט, תוך שצווין כי תוכנם אמונה איננו ידוע, אך עצם כתיבתם מרמז על בשאה מצד ההורים, אשר ביקשו מהמתלוננת לכתוב אותם, כפי שהuidה בחקירתה הנגדית (ראו עמ' 255 לפרטוקול הדיון מיום 4.7.2013; ראו גם פסקאות 11 ו-53 להכרעת הדיון).

ולבסוף, יצווין כי בא-כוחו הנוכחי של המערער לא ביקש להגיש את המסמכים הרפואיים או את המכתבים כתען, בשלב הערעור, וטעמו עמו. נדמה כי גם בכך יש כדי ללמד על תרומתה הדלה של טענת אי-הגשותם לביסוס טענת "כשל ביצוג".

83. רבעית, נטען כי הסניגוריות שללה ממומחי ההגנה את האפשרות לבדוק את המתלוננת, וכתוואה לכך לא ניתן לחוות דעתם משקל רב בהכרעת הדיון. בחקירותיהם של המומחים בבית המשפט עליה אכן כי הם ביקשו לבדוק את המתלוננת אך נאמר להם שהדבר אינם אפשרי - למראות שבאת-כוח המשيبة הדגישה כי לא התנגדה לכך והדבר למעשה לא הוביל כלל לפתחה.

לא אכפת; מצאתי טעם בטענה זו, בפרט לנוכח העובדה שבית המשפט מנה את השיקול של אי-בדיקה המתלוננת בידי פרופ' קריינין וד"ר וירזוב בין יתר השיקולים שצווין לטובת העדפת חוות דעתה של ד"ר אופיר.

יחד עם זאת, כעולה מהכרעת הדיון, שיקול זה לא היה השיקול היחיד ואף לא השיקול שקיבל מעמד בכורה מבין השיקולים שמנוה בית המשפט. בסופו של דבר, משלא נמצאה ראייה לאבחן המתלוננת כחולה במחלה האפילפסיה, ומשלא נמצא קשר בין מחלת זו לתופעה של שקרנות פתולוגית, העדיף בית המשפט את ההסבר הקוגורנטי והשלם שסיפקה ד"ר אופיר בחוות דעתה למכלול התופעות מהן סובלת המתלוננת, ודחה את עדמת יתר המומחים. כאמור, במסקנה זו, הנטוועה היטב בחומר הראיות, לא מצאתי מקום להתערב; ממילא אף אם היו המומחים בודקים את המתלוננת בטרם ערכית חוות הדעת מטעם, נדמה כי לא היה בכך כדי להטות את הקפ' לטובת העדפותן של אלו על ידי בית המשפט.

84. לסיכון טענת הכשל ביצוג: כפי שתיארתי בהרחבה לעיל, הונחה תשתיית ראייתית איתנה וمبرוסת היטב להרשעת המערער. יתכן וניתן היה לנלה את קזו ההגנה אחרת ואולם לא שוכנעתי בניסיונות דן כי התנהלות סניגוריאלית אחרת הייתה מערערת מסד ראייתית זה. ממילא, לא עמד המערער בנטל להוכיח כי נגרם לו עיוות דין בשל כשל ביצוג, עד כדי חשש להרשעת שווה.

דין בטענת המערער למחדלי החקירה

85. כזכור, טענת המערער במישור זה הייתה כי חקירותיה של המתלוננת לא תועדו כנדרש, בטעוד קולי וחוותי, בנגד להוראות סעיפים 10 ו-17 לחוק הילכי חקירה והעדה. לשיטת המערער, התנהלות זו מהוות מחדל חקירותי אשר יש בו כדי להביא לזכותו בדיון.

86. ואולם, טענה זו של המערער אינה מתחשבת במסד ראייתית שהוזג באשר למצבה הנפשי של המתלוננת. בעת שפנתה המתלוננת לראשונה לתחנת המשטרה על מנת להגיש את תלונתה נגד המערער, מצבה הנפשי היה יציב, ולפחות לא היה ידוע אחרת (ראו בעניין זה עדות חוקרי המשטרה, עמ' 134 לפרטוקול הדיון מיום 24.6.2013 ועמ' 35

529 לפרוטוקול הדיון מיום 15.1.2015). מילא, לא הייתה המתלוונת בחזקת "אדם עם מוגבלות נפשית" אשר נדרשות בעניינו התאמות חקירה מיוחדות כמו גם תיעוד החקירה בתיעוד חזותי ובתיעוד קולי, בנוסף על התיעוד בכתב.

זאת ועוד, לצד הוראות החוק האמורות הדורשות חקירה מותאמת ומתועדת, סעיף 14 לחוק זה קובע כי גם אם נערכה לאדם עם מוגבלות חקירה שלא בידי חוקר מיוחד, אין הדבר פוגם בחוקיותה של החקירה, ותוקפה בעינה עומדת (ראו ע"פ 8299/19 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 35 לפסק דין (31.5.2020)). יתרה מזאת, במקרה דנן, הודעת המתלוונת במשטרת לא הוגש, ומילא לא ביקש הצדדים לבסס עליהן מצא עובדתי כלשהו - ובית המשפט אכן נמנע מלעשות כן. בנסיבות אלה, אף אם היה מדובר בחקירה שאינה מותאמת או מתועדת כנדרש, לא ניתן לומר כי יש בכך ממשום מחדר חקירות אשר פגע בהגנת המערער.

87. המערער טען למחדל חקירותי נוסף, בכך שהמשטרה "לא הגיעו לאסוף ראיות בזירה", תוך שהציג כי לא נערכ חיפוש אחר שרידי זرع של המערער על סדין מיטתו. אף טענה זו אין לקבל. ראשית, אף היו נמצאות הראיות הנטענות, אין בכך כדי לקשור אותן למשעי המערער במתלוונת דווקא. שנית, ברור לכל בר דעת כי אף אם לא נותרה ראייה מוחשית למשעי המערער, בדמות שרידי זרע על סדין המיטה, אין בכך כדי לשול את היתכנות ביצוע המעשים.

88. המשקנה היא אפוא כי לא הוכחו הטענות למחדלי חקירה, ומילא גם לא הוכח כי המחדלים הנטענים פגעו בהגנת המערער.

דין בבקשת המערער לגילוי ראיות

89. כאמור, עוד בטרם הוגש נימוקי הערעור, הגיע המערער בקשה לגילוי ראיות לפי סעיפים 74(ב), 108 ו-220 לחוק סדר הדין הפלילי (להשתלשות העניינים בבית המשפט המחויז ובקיטת משפט זה קודם להגשת בקשה זו, ראו החלטת חברי השופט א' שטיין בבש"פ 213 פלוני נ' מדינת ישראל (6.2.2019); להלן: בש"פ 213/19).

בטרם אדון בבקשת לגופה, אצין כי אין חולק שה厰ה העבירה לידי המערער, באמצעות את-כוחו אז, את כל חומר החקירה בעניינו, בסמוך להגשת כתוב האישום בבית המשפט המחויז. בנסיבות אלה, ועל אף כוורתה הבקשה, "רשימת הראיות" המבוקשת על ידי המערער בסעיף 9 לבקשת אינה בגדר "חומר חקירה" בו ראשים נאים וסיגרים לעיין בכל זמן סביר, כאמור בסעיף 74(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (ראו בש"פ 213/19, בפסקאות 22 ו-24). בבקשת המערער צריכה אפוא להיות נדונה בגין סעיפים 108 ו-220 לחוק סדר הדין הפלילי.

יוער, כי אף שהדבר לא נכתב במפורש בבקשת, ברי כי תכליתה הוא לגלוות ראיות נוספות, שהין רלוונטיות - לשיטת המערער, ולאחר מכן להציג לבית משפט זה, כתומכות, לטענותו, בזכיו. בМОון זה, לאמן הנמנע שבבקשת המערער צריכה להיבחן כבר בשלב זה גם באספקטリア של המבחןם לקבלתן והציגן של ראיות נוספות בשלב הערעור לפי סעיף 211 לחוק סדר הדין הפלילי, והוא: כי לא היה ניתן להשיג את הראיות הנוספות במהלך הדיון בערכאה הקודמת; כי חשיבות הראיות להגנת המערער גוברת על עקרון סופיות הדיון; וכי קיים סיכון ממש שהגשותן תביא לשינוי התוצאה שאליה הגיעו הערכאה הקודמת, במובן של "הפיכת הקערה על פיה" (ראו: ע"פ 1742/91 פופר נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(5) 289, 296 (1997); בש"פ 213/19, בפסקה 31).

90. עיון ב"רשימת הראיות" המנוהה בסעיף 9 לבקשת מעלה כי היא כוללת חומרים רבים אשר לערער לא קמה זכות שבדין לעין בהם, בוודאי לא בשלב זה של ההליך המשפטי (ובכלל זה תיעוד כל השיחות של נציגי המשטרה

והפרקליטות עם רופאים מומחים, גורמים רפואיים וטיפוליים או גורמי רוחה בקשר למשפט; תיעוד פניות נציגי המשיבה למطפלה של המתלוונת וחילופי תכתבות בין את-כוח המשיבה לسنגורית). חלק אחר מהחומרם, אשר מן הראו היה להעביר לעיון המערער, אך הועבר לו, על פי הצהרת את-כוח המשיבה - ובין היתר כל החומר שהוא בידי המשיבה בנוגע למצבה הנפשי של המתלוונת, עד לשלב הרלוונטי לדין, וכן "תיק העבודה" של ד"ר אופיר (ראו עמ' 28 לעיקרו הטיעון מטעם המשיבה).

91. לבסוף, מצאתי טעם בטענת המשיבה לפיה למערער לא קמה זכות להוסיף ולקבל מסמכים רפואיים הקשורים למצבה הנפשי של המתלוונת, ללא מגבלות זמן.

מכלול התיעוד הרפואי הרלוונטי בעניינה של המתלוונת העבר לידי המערער, באמצעות את-כוו, במהלך ניהול ההליך בבית המשפט המחויז, אף נעשה בו שימוש מדויק במהלך חקירות המומחים שהגישו חוות דעת לבית המשפט. למרבה הצער, כעולה מכתב הטענות, וכי שנס מסר לנו במהלך הדיון, מצבה הנפשי של המתלוונת לא הוטב, והוא עודנה מתאשפצת לפרקם במחלקה פסיכיאטרית.

מסירת תיעוד רפואי בוגע למצבה כיום, לצורך הוכחת מצבה הנפשי בשנת 2013, בסמוך להגשת התביעה, לא רק שאין בה כדי להויל להגנת המערער, אלא שהיא פוגעת פגעה קשה בפרטיותה. בעוד שלא היה מנوس מחשיפת המידע הרפואי בעניינה של המתלוונת במהלך ההוכחות בבית המשפט המחויז, אין עוד כל הצדקה להוסיף ולהפשיט את המתלוונת מפרטيتها.

בהקשר זה, וboseoli' הדברים, אוסף ואצין כי מצאתי טעם לפגם בהתנהלות המערער ואם המתלוונת במהלך ניהול ההליך בבית המשפט המחויז, אשר עשו שימוש במידע שהועבר אליהם מכוח היותם אפוטרופסיה של המתלוונת על פי דין, לצורך ניהול הפלילי (ראו למשל דברי אם המתלוונת במהלך דינו הוועדות הפסיכיאטריות, אשר הוגשו במסגרת ת/8, וכן ראו דברי הסנגורית באשר לחוות דעת שהועברה לאם במסגרת תיק שהתנהל בבית המשפט לנוגע, בעמ' 234-229 לפרטוקול הדיון מיום 4.2.2014).

92. סיכום של דברים: לנוכח כל המפורט בהרחבה לעיל, אני סבור כי הרשות המערער בעבירות החמורות שייחסו לו בדיון יסודה. אציע אפוא לחבריו לדחות את הערעור על הכרעת הדיון.

הערעור על גזר הדין

93. במסגרת הערעור על גזר הדין, טען המערער כי העונש שהוטל עליו סוטה באופן קיצוני מדיניות העונישה הרואה, וכי בגין עונשו ה汰לים בית המשפט "משורה של נתונים רלוונטיים, ובין היתר מרצתונה העז של המתלוונת" להימצא בקרבת אביה המערער (סעיף 354 לnimoki הערעור). בהקשר זה נטען גם כי שגה בית המשפט המחויז משלא הורה על הגשת תסקير נפגעת עבירה בטרם גזרת עונשו של המערער. לבסוף נטען כי התמימות ההליכים במשך חמיש שנים גרמה עינוי דין לumarur המצדיק אף הוא הקללה בעונשו.

94. המשיבה טענה, מנגד, כי העונש שנגזר על המערער ראוי הוא, בהיותו הולם את נסיבותיהם החמורות של המעים בהם הורשע - התעללות רבת שנים, תוך גילוי אלימות והתאזרות נשנית - ואת תוכאותיהם הקשות למתלוונת, אשר לה נגרם נזק נפשי בלתי הפין.

95. אכן, העונש שהוטל על המערער מצוי ברף הגבוה של מדיניות הענישה הנוגעת בעבירות מין בתחום המשפה. יחד עם זאת, המקירה שלפנינו מגולל מסכת התעללות יוצאת דופן בחומרתה, שאינה דומה לקרים אחרים מהם ביקש המערער למוד גזירה שווה.

96. אמנם נכון הוא כי לא נתקבש במקרה זה תסקير נגעת עבירה לפני גירתו העונש. אך בנסיבות העניין, לנוכח חווות הדעת הרבות שהונחו לפניו בבית המשפט המחויז באשר למצבה הנפשי של המתלוונת, נדמה כי לא היה בכך צורך. נזקי המתלוונת, בחומר וברוח, גלויים וידועים הם מლפני בית המשפט. קשה להפריז בחומרתם.

לאורך שנים יולדותה והתבגרותה של בתו הקטינה, ביצע בה המערער עבירות מין קשות, והיא לא הכירה מציאות חיים אחרת. משגבורה תאওתו של המערער, החמירו המעשים, עד כדי בעילתה של הבת בכפייה ובאלימות מעשה שבשגרה. המערער התיחס לבתו כאל רכושו - "כלבה שלו", בלשונו - והבהיר לה כי מוטב שהוא, אביה, השתמש בגופה כרצונו, ולא אחרים. גופה של המתלוונת חוללה. נפשה הושפלה עד עפר. כבודה נרמס ברgel גסה. ביתה, שאמור היה להיות לה חוף מבטחים, הפך למלכודת ללא מוצא. בצר לה פנתה המתלוונת לאמה, אך זו לא רק שלא הושעה, אלא היסתה אותה בגסות. בתעצומות נפש שקשה לשערן, פנתה המתלוונת לגורמים בבית ספרה וחשפה את המעשים. היא נחקרה במשטרת, גילתה את כל אשר על לבה ופיטה מעליה בבית אחת המשא הכבד שרבע עלייה. הסכר נפרץ. על כך שלימה המתלוונת מהיר כבד. הוריה נעצרו, אחיה הצער הופרד ממנה, והיא נלקחה למוסד. משפחתה נפוצה לכל רוח. נפשה הצעריה של המתלוונת לא עמדה במשא, והוא אושפזה במחלקה פסיכיאטרית. מאז ועד היום היא נעה ונדה בין מוסדות, נפשה מסוכסת ואין לה מנוח.

בנסיבות מרות אלה, אני סבור כי העונש שהושת על המערער הולם את מעשיו הקשים והאכזריים, מבטא גמול ראוי לפגיעה הקשה שפגע בבתו המתלוונת, ומשמש תמרור הרתעה לרבים, לבילילקו בדרכיו הרעות של המערער. במובן זה משרת העונש את כל תכליות הענישה. אין סבור כי יש הצדקה להתערב בו.

96. בסיכום של דברים, יצא אףו לחבריו לדחות הן את הכרעת הדין הן את הערעור על גזר הדין.

ש | פ | ט

השופט ד' ברק ארץ:

אני מסכימה לפסק דין המקיף של חברי השופט י' אלרון.

לא אוכל לסימן מבלתי להזכיר על הכאב הנוסף הכרוך בשימוש שנעשה בטלתلت הנפש שנגרמה בקרב העבירה - נגדה (ראוי והשוו: ע"פ 3615/18 פלוני נגד מדינת ישראל (26.3.2020)).

שפטת

השופט ב' הנדל:

מסכים אני למסקנתו של חברי, השופט י' אלרון. ולעicker דבריו. אוסיף כי לדידי, העיקר בכל הנוגע לטענה בדבר כשל בייצוג מצוי בכר שלא הוכח בנסיבות הקונקרטיות של המקרה - כי נגרם למערער עיוות דין. כאמור, המערער לא הציג טענה שלא נתענה ולא לבונה בפסק הדין קמא, שהייתה עשויה לשנות את תוצאות ההליך.

שפט

הוחלט כאמור בפסק דיןו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, כ' באול התש"ף (9.9.2020).

שפט

שפטת

שפט

יעג15.docx_18085070